

13
1742, 1.
B. C. D.
DISSERTATIO JURIDICA
DE

5
USU REMEDII LEGIS
FIN. COD. DE EDICTO
DIVI HADRIANI TOLLENDO
PRÆCIPUE IN CAUSSIS FEUDALIBUS
ET ILLUSTRIBUS,

P. 302
QUAM
DIVINA ANNUENTE CLEMENTIA
PRÆSIDE

DN. JEREMIA EBERHARDO
LINCKIO,

J. U. D. JUR. PUBL. ET PAND. P. P. O.
CAP. THOM. DECANO,
IN ALMA ARGENTORATENSIVM
UNIVERSITATE

SOLEMNI ERUDITORUM EXAMINI OFFERT
AD DIEM 25. JUNII. MDCCXLII.

AUCTOR

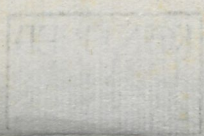
JO. GEORGIUS SCHROETER,
MEININGA - FRANCUS.

ARGENTORATI,

Typis, MELCHIORIS PAVSCHINGERI, Typogr.

A. C. D.
 DISSERTATIO JURIDICA
 DE
 USU REMEDII LEGIS
 FIN. COD. DE EDICTO
 DIVI HADRIANI TOLLENDO
 PRAECIPE IN CAUSIS FEUDALIBUS
 ET ILLUSTRIBUS,
 QUAM
 DIVINA ANNUNTI CLEMENTIA
 PRAESIDE
 DISSERTATIONE FERDINANDO
 FLICKIO,
 L. C. D. JUR. PUBL. ET CAND. P. R. O.
 IN ALMA ARGENTORATIENSIS
 UNIVERSITATE
 SOLEMNI PUBLICO EXAMINI OBTER
 AD DIEM 25. JUNII MDCCCLXX
 AUCTOR
 JO. GEORGIUS SCHROETER,
 LINING - FRANGS
 ARGENTORATI
 Typis MELCHORIS PAVSCHINGERI, Typogr.

A SON ALTESSE
SERENISSIME, MONSEIGNEUR,
MONSEIGNEUR
CHARLES
FREDERIC,
DUC DE SAXE,
DE JULIERS, DE CLEVES
ET DE BERGUE, D'ANGRIE ET DE WEST-
PHALIE, LANDGRAVE DE THU-
RINGUE, MARGGRAVE DE MISNIE,
COMTE-PRINCE DE HENNEBERG,
COMTE DE LA MARCHE ET DE
RAVENSBERG, SEIGNEUR DE RA-
VENSTEIN, CHEVALIER DE L'ORDRE
ROYAL POLONOIS DE L'AIGLE
BLANC, ET DE SAINT
HUBERT. &c. &c. &c.
A MON TRÈS GRACIEUX
PRINCE ET SEIGNEUR.

MONSEIGNEUR

SERENISSIME MONSEIGNEUR

MONSEIGNEUR

CHARLES

FREDERIC

DU C DE SAXE

DE JULIERS, DE CLEVES

ET DE BERGUE, D'ANGRIET ET DE WEST-
PHALIE, LANDGRAVE DE THUR

*L n'y a rien de plus
convenable aux de-
voirs d'un sujet fidel
& rempli de zèle, que
de consacrer sa vie à son Prince, de la
de-*

A MON TRÈS GRACIEUX
PRINCE ET SEIGNEUR

destiner uniquement à l'utilité de
son Etat, & au bien de son ser-
vice, & d'y diriger toutes ses
Actions. Quoy que je sois penetré
de ces sentiments, je n'aurois cepen-
dant pas osé, MONSEIGNEUR, re-
clamer VOTRE Protection en fa-
veur de ce petit ouvrage, ni mettre
sous les auspices & aux pieds de
VOTRE ALTESSE SERENIS-
SIME le present *Essay* de mes
Etudes, si je ne connoïssois SON
grand amour pour les Sciences &
l'at-

l'attention tout à fait particulière,
qu'ELLE a pour ceux, qui les cul-
tivent. Ainsi je supplie, avec la
plus profonde sôûmission, VOTRE
ALTESSE SERENISSIME, d'a-
gréer, s'il LUI plaît, mes très
humbles hommages, & de les acce-
pter, comme un gage d'un cœur ab-
solument devoüé à son Prince: heu-
reux si je puis un jour VOUS te-
moigner, MONSEIGNEUR, mon
zèle, mon attachement & ma fi-
delité par des services réels & par
l'em-

*l'empresément le plus vif de plaire
à un Prince, qui par ses rares vertus
& par toutes les qualités sublimes,
qui distinguent le Souverain, s'est
rendu adorable. Je ne cesserai ja-
mais d'adresser mes vœux au
TOUT PUISSANT, & de l'im-
plorer, de conserver VOTRE AL-
TESSE SERENISSIME, pendant
une longue suite d'années, en la plus
parfaite prospérité, & digne de la
brillante gloire, que VOUS, MON-
SEIGNEUR, qui êtes les Delices
de*

de Vos Sujets, & l'admiration de
tout l'Empire, ajoutés de jour
en jour à l'immortalité de VOS Au-
gustes Ayeux.

Je suis avec le plus profond respect
& avec la plus parfaite soumission

MONSEIGNEUR
DE VOTRE ALTESSE
SERENISSIME

*Le très humble, le très obeissant, le très
devoué & le très fidele Serviteur
& Sujet,*

JEAN GEORGE SCHROETER.

DISSERTATIO JURIDICA

DE

USU REMEDII LEGIS
FIN. COD. DE EDICTO DIVI
HADR. TOLL. PRÆCIPUE IN CAUSSIS
FEUDALIBUS ET ILLUSTRIBUS.

SYNOPSIS.

SECTIO I.

DE REMEDIO L. FIN. COD. DE EDICTO
DIV. HADR. TOLL. IN GENERE.

§. 1. <i>Prologus.</i>	§. 16. <i>Hujus tenor.</i>
§. 2. <i>Præstantia Legis.</i>	§. 17. <i>Differt ab interdicto</i>
<i>quorum honorum.</i>
§. 3. <i>Ejus definitio.</i>	§. 18. <i>Est interdictum Im-</i>
<i>peratorium, nec da-</i>
<i>tur ex illo condi-</i>
<i>ctio.</i>
§. 4. <i>Duo Legis membra.</i>	§. 19. <i>Interdictum quid?</i>
§. 5. <i>Sublatum D. Hadri-</i>
<i>ani edictum.</i>	§. 20. <i>Erymologia.</i>
§. 6. <i>Intra annum profuit.</i>	§. 21. <i>Homonymia.</i>
§. 7. <i>De edictis Prætorum.</i>	§. 22. <i>Interdicta sunt vel</i>
<i>Prætoria l. impe-</i>
<i>ratoria.</i>
§. 8. <i>De edictis Principum.</i>	§. 23. <i>Nostrium interdictum</i>
<i>est adipiscendæ pos-</i>
<i>sessionis.</i>
§. 9. <i>Hadrianus quis?</i>	§. 24. <i>In quæ bona quis ex</i>
<i>dicta L. mittatur.</i>
§. 10. <i>Vocatur Divus.</i>	
§. 11. <i>Qui Divi vocati fue-</i>
<i>rint?</i>	
§. 12. <i>Eorundem honoris</i>
<i>cultus.</i>	
§. 13. <i>Lex Vicefimarum quid?</i>	
§. 14. <i>Ejus fata & finis.</i>	
§. 15. <i>Nova Justiniani Lex.</i>	

A

§. 25.

- §. 25. *Mittitur heres vi testamenti vitio visibili carentis: & vitium visibile quid?*
- §. 26. *Vitium debet esse in loco testamenti suspecto.*
- §. 27. *Hoc etiam laborare potest testamentum iudiciale.*
- §. 28. *In quo probanda insinuatio.*
- §. 29. *Testamento inter liberos objici nequit, quod sit imperfectum.*
- §. 30. *Remedium nostrum post annum competit.*
- §. 31. *Utilius est hereditatis petitione.*
- §. 32. *In dicto remedio non admittuntur exceptiones altioris indaginis.*
- §. 33. *Utiur eo heres in testamento scriptus.*
- §. 34. *Datur etiam heredi heredis scripti.*
- §. 35. *Pater hoc habet in bonis filio relictis.*
- §. 36. *Nec non ad tempus institutus.*
- §. 37. *Et in legitima institutus.*
- §. 38. *Quid juris circa infantes & furiosos.*
- §. 39. *An etiam sit mittendus executor testamenti?*
- §. 40. *Heredi scripto etiam filius cedere renetur.*
- §. 41. *Nullo modo feminis denegandum.*
- §. 42. *In codicillis scripti hoc habent remedium.*
- §. 43. *Etiam scripti in codicillis ab intestato factis.*
- §. 44. *Obrinet etiam in mortis causa donationibus.*
- §. 45. *Hoc remedium non habet heres ab intestato.*
- §. 46. *Contraria sententia refutatur.*
- §. 47. *Heres nuncupatus habet hoc remedium, si scripturam proferre potest.*
- §. 48. *Confessio adversarii scriptura habet vires.*

- §. 49. *In nomina quoque heredes mittitur.*
§. 50. *An etiam mittatur in certa re institutus?*
§. 51. *Etiam substitutus habet L. remedium.*
§. 52. *Institutus substituto antefertur.*
§. 53. *Substitutus per tacitam vulgarem & pupillarem substitutionem etiam admittitur.*
§. 54. 55. & 56. *Quando fideicommissarius?*
§. 57. *Producendum est testamenti authenticam.*
§. 58. *Interdum quoque copia sufficit.*
§. 59. *Coram competente iudice produci debet.*
§. 60. *Judex immisurus gaudere debet mixto imperio.*
§. 61. *Quae circa processum solent observari.*
§. 62. *Neceffe est, probare mortem testatoris.*
§. 63. *Appellatio non admittitur.*
§. 64. *An peti queat restitutio in integrum contra immisionem?*
§. 65. *Ipsa immissio fiat cum testificatione publicarum personarum.*
§. 66. *Nec adesse debet legitimus contradictor.*
§. 67. *Immissio nulliter suscepta rescinditur.*
§. 68. *An obtineat nostrum remedium in unione prolium & pacto dotali.*

SECTION II.

Membr. I.

DE USU REMEDII, CIRCA FEUDA IN GENERE.

- §. 69. *Remedia possessoria juris civilis in feudibus locum habere possunt.*
§. 70. *Et in feudis testamentariae dispositiones dantur.*

A 2

§. 71.

- §. 71. *Distinguunt DD. an feudum novum sit an antiquum.*
- §. 62. *Dantur præcipue in feudis testamenta, ubi hoc privilegium vult vel considerudo.*
- §. 73. *In feudis itaque locum habere potest nostrum remedium.*
- §. 74. *Exempla.*
- §. 75. *Mittuntur etiam filice contra agnatos possessores. Exempla.*
- §. 76. *Habent etiam femine hoc remedium in linea collateralali.*
- §. 77. *An etiam hoc beneficium expectativario comperat?*

Membr. II.

DE USU REMEDII L. FIN. COD. &c. IN FEUDIS IMPERII ET CAUSIS ILLUSTRIBUS.

- §. 78. *In feudis imperii successio testamentaria frequens est.*
- §. 79. *Exempla.*
- §. 80. *Usum itaque præstat nostrum remedium in feudis vexilli & causis illustribus.*
- §. 81. & 82. *Exempla.*
- §. 83. 84. 85. 86. & 87. *Exemplum Siegenense.*
- §. 88. *Pacta successoria summum apud Germanos habuere favorem.*
- §. 89. *Applicantur itaque iis actiones & remedia juris successoria.*
- §. 90. *Ita & nostrum remedium.*
- §. 91. *Pactum vero debet esse omni parte perfectum.*
- §. 92. *Terminus civilis quoad præscriptionem in causis illustribus observatur.*
- §. 93. 94. 95. *Forum.*

SE.

SECTIO I.
DE REMEDIO LEG. FIN. COD. DE
EDICTO DIVI HADRIANI TOL-
LENDO

IN GENERE.

§. I.

Anto majorem in cognoscen-
dis, nec non rite applicandis,
quæ in reipublicæ salutem
vergunt, legibus operam esse
collocandam, quanto ube-
rior atque frequentior ea-
rundem quotidie usus cerni-
tur ac præstantia, absolum
sane foret ire inficias. De
earum ergo legum natura &
indole, quæ, quod ad originem, causis in Rom. Rep.
privatorum latæ, causis etiam personarum illustrium
in Germania adplicari commode queunt, nec minus
in hisce discutiendis egregiam præstant utilitatem, sol-
liciti ut simus, operæ pretium est.

§. II.

Eminere inter easdem videtur mihi remedium
L. ult. Cod. de Edicto Divi Hadriani toll. quod tum
quotidiano in judiciis venit usu, tum propter expe-
ditissimam procedendi rationem non potest non cui-
vis

vis ultro sese commendare ; adeo , ut idem BENE-
 DICTUS CARPZOVIVS *Lib. IV. Resp. 19.* utilissi-
 mum & quotidianum ; *Philippus Decius* famosum
 & quod utilem atque quotidianam haber materiam
 & *Franciscus Curtius Jun.* subtile ac fructuosum ap-
 pellare remedium, non dubitaverint. Cujus remedii,
 quum tam elegans pariter ac utilis sit materia, fieri
 sane non potest, quin hujus indolem, usumve præ-
 primis circa causas illustres insignem pro ingenii vi-
 ribus curatius paullo, Q. D. B. V. inspiciam.

§. III.

Est vero hæc L. fin. Cod. de edicto D. Hadr.
 tollendo Interdictum Imperatorium, vi cujus heres
 in testamento externa sua forma perfecto scriptus, qua
 scriptus, impetrat a iudice possessionem bonorum a
 testatore mortis tempore possessorum.

§. IV.

Quo autem, quæ circa istam legem notanda ve-
 niunt, ordine suo rite excutiantur, neve L. nostram
 per transennam quasi adspicere videar, arridet L. no-
 stræ textum in duo membra discescere.

§. V.

Membrum nimirum prius, quod vel rubrica L.
 indigitat, sublatum continet D. Hadriani edictum, cu-
 jus quidem vestigia nulla deprehendimus præterea,
 quæ in L. 7. Cod. Theodof. de testamentis, L. 26. Cod.
 Theod. quorum appellationes non recip. JULII PAU-
 LI *Lib. III. recept. sent. Tir. V. n. 13. & Tir. Cod. de*
Edict. D. Hadr. toll. nobis exhibentur. Ipsum vero
 ad

ad nos non pervenit. Hoc vero edicto, quoad sat probabilibus conjecturis constat, Augustissimus ille Princeps Hadrianus occasione L. Juliae de vigesima hereditatum, legatorum, atque mortis causa donationum sanxit, ut heredes in testamento scripti nec non legatarii, mortisque causa donatarii apertis confestim tabulis, etiam si falsum, ruptum, aut irritum testamentum diceretur, (salvo quidem harum exceptionum in ulteriore disceptatione opponendarum jure) in possessionem bonorum mitterentur, vicestimam tamen hereditatum, legatorum ac mortis causa donationum partem cedere fisco tenerentur, prouti nos docet JACOBUS CUIACIUS in *Paratitl. in Codicem Tit. de Edict. D. Hadr. toll.*

§. VI.

De hocce Hadriani remedio adipiscendae possessionis quin adducam nequeo, illud angusto nimis contractatum fuisse temporis spatio, ira, ut anno elapso heredes scripti praescriptionis exceptione repellerentur; intra vero annum ne concessa quidem appellatio ad bonorum possessionem admitterentur. *L. ult. ff. de appell. recip. §. L. 6. Cod. quorum appell. non recip.* RENATUS BOTTEREAU in *Hadriano Legislatore pag. 189.* HENRICUS ZOESIUS *Comm. ad Dig. Lib. XLIII. Tit. 2. n. 8.*

§. VII.

Ne autem, quae ad rem nostram spectare videntur, fisco, ut ajunt, pede praeteream, facere non possum, quin de edictis quaedam, quae illustrant, addam. Vocantur alias edicta quoque litterae parentes, program-

grammata publica, Germanico vero idiomate, *Patente, Ordnungen, Befehle, &c.* Haud immerito autem ab invicem distinguuntur edicta prætoria in albo (*) proposita & illa, quæ ab Hadriani maxime temporibus Principes publicarunt. De illis notat J. O. SALOMON BRUNQUELL. *Hist. juris Part. I. cap. 8. §. 17.* & SCHULTINGIUS *in jurisprudentia antejustiniana pag. 803. not. 6.*, quod proprie nequeant legum appellatione venire, quum Prætores, qui maxime usi sunt edicendi jure, legem nec condere nec abrogare potuerint, *L. 12. §. 4. de publiciana in rem actione.* Prætoris enim officium, licet maxime circa leges versaretur, legislatoria tamen potestate, quippe qua solus pollebat populus, non gaudebat, ejusque saltem fuit, LL. civiles ad æquitatis rationem corrigere atque supplere. Quantumvis enim Prætores in provinciis interdum autoritate a Senatu accepta LL. condidisse dicantur à *Cicerone II. in Verrem*, has tamen leges, quum ab iis tantum conderentur, quibus concessa fuit a Senatu condendarum LL. potestas, non tam Prætoris, quam Senatus autoritati tribuimus, magisve dicemus Senatus & populi, quam Prætorum leges.

(*) Vulgo quidem existimant, album fuisse murum gypso dealbatum. Satis autem ingenti se perhibet JACOBUS CUJACIUS *in Codicem ad tit. de edendo pag. 1.* edicta in mundo i. c. propalam in pleno lumine fuisse proposita, albumque inde vocatum esse, ubi Prætor edicta sua proposuerit. Sed hæc des sit penes auctorem.

§. VIII.

Edicendi vero potestas ab eo tempore, quo Augustus ejusve successores ad reipublicæ gubernacula federe cœperunt, ad Imperatores lento gradu transit. Principes enim, ne condendi juris potestatem statim sibi

sibi arrogare viderentur, eam saltem e campo in curiam translulere, quo facto facillimum fuit, populi cervicibus jugum imponere; evenit itaque, ut ipsi quoque Imperatores ab Hadriani jamjam temporibus edixerint. Primus enim HADRIANVS videtur edicta sua promulgasse, quippe quum antiquiora principum ram in Codice Justiniano, quam Theodosiano extant nulla. Hæc vero Principum edicta sunt constitutiones generales, quibus princeps spontaneo aliquid motu sancit. Horum quædam deprehendes enumerata in LAURENTII ANDREÆ HAMBERGERI *opusculis* cum præfatione ab *Illustri* JO. GEORGIO ESTORE *editis* pag. 263.

§. IX.

In hisce Principum edictis est etiam illud, quod ab AELIO HADRIANO promulgatum, cujus in nostra L. facta est mentio. Hunc S. R. Imperii tenuisse sceptrum, in historia vel modice versatis notum est. Tantum vero abest, ut eximia, qua fulgebat, eruditione non omnes suæ dignitatis longo post se reliquerit intervallo, ut potius in restauranda jurisprudentia defudarit ita, ut legibus rempublicam imbuisset jure dicatur optimo, de quo vide LAURENTII ANDREÆ HAMBERGERI *opuscula* pag. 263. Insignem ejus ac singularem plane in legibus ferendis solertiam cognoscet ex RENATI BOTTEREAU *Hadriano Legislatore*. Multa quoque de illo tradit BEGER, DODWELL, aliique.

§. X.

Non igitur est, cur mirer, Romanos tanto fuisse Hadrianum honore profecutos, ut Divum appellitare illum non dubitassent. Quanquam AELIUS SPARTIANUS

TIANUS *Cap. XXVII.* autemet, Senatam haud adeo pronum ad tribuendum Hadriano honorem istum fuisse, dicens: *Acta ejus irrita fieri Senatus volebat, nec appellatus esset Divus, nisi Antoninus rogasset; cujus rationem* Celeb. Dn. SCHOEPPFLINUS *Diss. de Apotheosi* profert ex *Aurelio Victore*, quod nimirum Senatus multos sui ordinis viros, Hadriani morbo laborantis jussu, occisos credidisset. Vereres vero legimus hoc epitheton iis tantum tribuisse Principibus, quorum memoria a Senatu solemniter fuit consecrata, uti constat ex *VIGLII ZUYCHEMI praefationibus pag. 102.* Primum vero Caesarem hocce honoris titulo fuisse exornatum ex historia patet. Eundem postea nactus est Nerva a Trajano Imperatore consecratus, nec non Divus Trajanus ab Hadriano in Divorum relatus numerum, cujus mentionem facit *EUTROPIUS Lib. VIII.* Celebrantur etiam *Divus Antoninus, Divus Commodus, Divus Pertinax*, multique insequentes.

§. XI.

Qua honoris specie, quamvis illi saltim fuerint colendi, qui jam e vivis excefferint, cujus rationem suppeditat *TACITUS: nam Deum honor, inquit, Principi non ante habetur, quam agere inter homines desierit; vivos tamen eadem interdum per adulationem gavisos fuisse, notat JOANNES KIRCHMANNUS de funebus Romanorum, Lib. IV. cap. 13.* Quid quod viventibus adhuc Imperatoribus nummos cum Divorum inscriptione cusos inveniri, tradit *PETRUS BELLORIUS Histor. Augusti. pag. 74. seq.* Longe tamen sublimiori, augustiorique fulgebant honore, qui mortui demum fuere consecrati, quam quibus inter vivos sub-

subinde a Senatu , penes quem jus circa sacra fuit , honor iste de cretus fuerat. Sane vero discrimen statuendum inter Deos proprie sic dictos , qui æterni & immortales esse dicebantur , & Divos , quorum memoria saltem consecrata. Quare Divi haud pro veris Numinibus habebantur , id quod indicant AELII SPARTIANI verba Cap. XXVII. *Templum ei denique pro sepulcro apud Puteolos constituit & quinquennale certamen & flamines & sodales & multa alia , quæ ad honorem QUASI NUMINIS pertineverit.*

§. XII.

Consecratio Divorum multis peragebatur solemnibus , consecratisque templa extruebantur , nec non flamines , qui sacra in eorum peragerent memoriam , instituebantur , inter quos etiam notantur ita dicti *Hadrianales*. De hisce colendi ritibus prolixè disseruit Jo. KIRCHMANNUS *Lib. IV. cap. 14.* Consecrati vero in eo majoris , qui his tribuebatur , honoris signum , alio plane habitu , quam conspicui antea fuerant , in nummis , marmoribus , templisque fuerè repræsentati , novique eisdem tituli fuere tributi. Erectæ sunt iis statuæ , quæ mox auro , mox argento , & interdum quoque ebore , aere marmoreque conficiebantur , quæ , prouti minor aut sublimior consecratis honor contigit , ad diversam exurgebant magnitudinem. Solemni statuæ ritu inaugurabantur , id quod fiebat per unctiones , coronationes , preces , sacrificia & adorationes ; Unde & ipsæ statuæ magnis sunt adfectæ honoribus , quo spectat poplitum coram simulacris flexiones , salutationes , oscula , unguenta , thura , aliaque ferme innumera. In consecratorum prærogativis quoque fuit illud , ut ad eorundem cul-

rum hymni componerentur, quas Divorum colendorum solemnitates sigillarim recenset Celeb. Dn. SCHOEFFLINUS dicta *diss. de Apotheosi s. consecratione Imperatorum Romanorum.*

§. XIII.

Sed redeundum in viam. JUSTINIANUM in *L. nostra f. Cod. de edicto D. Hadr. tollendo legis vicesimaria* mentionem fecisse animadvertimus. Erat autem Vicesima quantitas certa ex hereditatibus & legatis ærario inferenda. Dicitur etiam hæc lex vicesimaria *Lex Julia de vicesima hereditatum*, a JULIO, qui hanc L. in Senatu rogavit. Regulariter enim LL. a rogatore nomen sortiiebantur. Nec raro vocatur *Julia vicesima*. JO. SALOMON BRUNNQUELL. *Hist. Juris Part. I. Cap. VI. §. 5. pag. 61.* Primum vero introductam eandem legimus ab Augusto, qui ad sustinendos exercitus non potuit non hac lege (*) hereditibus exteris nec inopibus vicesimam hereditatis partem fisco præstandam irrogare, quæ non ex hereditatibus solum, sed etiam ex legatis extraneo relictis præstabatur. Ad vicesimam vero cogendam constitutus fuit procurator, s. quæstor Cæsaris *L. 22. de transactionibus*, qui *vicesimæ hereditatum Procurator* in antiquis vocatur inscriptionibus, veluti PROC. XX. HER. vel: PROC. AUG. XX. HERED. De hereditibus igitur institutis hereditatisve quantitate ut eo melius citiusque constaret, cavit simul hac L. Augustus, ut tabulæ statim (**) post mortem testatoris & rite aperirentur. PAULUS *recept. sent. Lib. IV. Tit. 6. §. 3.* Statim vero & rite apertæ dicebantur tabulæ, si a præsentibus (***) intra dies tres vel quinque a morte testatoris adhibitis, qui signaverant testamen-

stamen-

stamentum testibus, vel, si eorum non fuerit copia, adstantibus optimæ famæ viris, tabularum vincula erant soluta, testamentum recitatum, (****) describendique exempli data erat facultas. De ipsa L. vicefimarum plura quære apud PLINIUM in *Panegyrico Traj. Cap. 37. seqq.* nec non in AEMILII MACRI *duobus innotis libris*, quibus uberiorem hujus L. explicationem inveniemus nullam. Eorum vero qui de hac L. scripserunt antiquissimum AULUM ORFILIUM laudat L. 2. §. 44. de O. F.

(*) Ipse hujus L. textus inter eruditos desideratur, qualis vero ejusdem tenor fuerit, ex L. nostra s. C. de *Edicto D. Hadriani rollend.* aliisque textibus probabiliter conjectura colligimus. Aliaque hujus vicefimarum vestigia deprehendit IACOBUS CUJACIUS *Observ. Lib. V. cap. 16. & Lib. XI. cap. 24.*

(**) Nec fieri saltem illud expediebat propter istam Augusti L. sed etiam propter L. caducariam, vi cuius fiscus ad se rapiebat ea, quæ defecerant ante apertas tabulas sub appellatione caducorum, de quo vide ULPIANUM *Tit. 17.*

(***) Absentibus enim in singula vicena millia passuum singuli dabantur dies, quibus possent iter faciendum absolvere.

(****) Recitabantur testamenta in foro aut Basilicis & quidem intra horam secundam & tertiam, eam procul dubio ob causam, quia forum hac diei parte multitudine populi, quippe qui duas primas diei horas officii & salutationibus consumebar, scaterere videbatur. Peragebatur autem hic actus præfente magistratu, qui data iis, quorum interesset, describendi facultate testamentum obsignabat. Illustrantur ista ex iis, quæ AUGUSTINUS scribit in *Psalm. XXI. Tam diu ait, contenditur de hereditate mortuorum, quam diu testamentum proferatur in publicum, & quum testamentum prolatum fuerit in publicum, tacent omnes, ut tabula aperiantur. & recitentur, iudex intus audit, advocati silent, præcones silentium faciunt, universus populus suspensus est, ut legantur verba mortui non sentientis in monumento. &c.*

§. XIV.

Hanc legem, uti vocant, vicestimariam, Nervæ (*) nec non Trajani constitutionibus interpolatam, Divus Hadrianus edicto suo adauxit ita, ut heredes in testamento instituti, nisi repudiare hereditatem velint, intra anni spatium (§. VI.) bonorum imperrare possessionem tenerentur; cui hæc videtur ratio subfuisse, quod heredes dolosa forte cunctatione fiscum hereditatis vicesima (**) defraudassent. Postea vero ob singularem forte Imperatoriæ munificentiae æmulationem in defuetudinem sensim abeunte vicesima ac postea prorsus antiquata, (***) retentoque nihilo fecius per longum temporis tractum introducto ab Hadriano annuo spatio, exclusivse post illud heredibus testamentariis a bonorum possessione; ægre hoc tulit Justinianus, tam arctis hoc heredis beneficium circumscribi limitibus. Quare illi curæ cordique fuit, quo suo interdicto ejus ampliare favorem.

(*) *Nervam* omnium primum *Augusti L.* emendatarum ab hoc vicestimæ vestigali liberasse filios in bonis paternis heredes factos, ait *PLINIUS in Paneg. Traj.* quamvis alii putent, ipsum Augustum filios ab hoc onere immunes voluisse. Ita etiam *Trajanus*, si *PLINIO* fides habenda, parentes in liberorum, fratresque in fratrum bonis a vicestimâ præstanda liberos esse constituit.

(**) Post *Hadrianum* quoque *Antonius Bassianus Caracalla*, quem largitionibus in milites profusissimum legimus, uti quidem tradit *HERODIANUS Lib. XI. cap. 24.* ita hanc vicestimam auxit, ut loco vicestimæ, quæ debebatur antea, partis, jam decimam non de hereditatibus tantum, sed & legatis aliisque testatorum liberalitatibus præstari voluerit. Reduxit vero eandem successor ejus *Macrinus*. *SCHULTINGIUS in notis ad Iulium Paulum pag. 400.*

(***) Utne enim hac vicesima confundas velim laudemium, quod extraneus heres institutus, si investituram bonorum
emphy

emphyteuticorum a Domino petat, in recognitionem domini directi tanquam novus possessor, non tanquam heres, tenetur persolvere; nec illud quod heredes & legatarii de hereditatibus legatisve extra territorium transferendis magistratui debent, quum hoc projure detractionis, non vero nomine acquisitæ hereditatis debeatur.

§. XV.

Ad alterum itaque ducor legis nostræ de edicto D. Hadr. toll. membrum, quod novam (*) Justiniani legislationem anno a C. N. DXXXI. sui que regiminis quarto promulgatam complectitur. In tanti vero Principis si laudes excurrerem, longissime, credo, a scopo aberrarem; ad ventilandam quippe novam ipsius constitutionem, ut me accingam potius, necesse est.

(*) Absque fundamento querunt; an hæc Justiniani constitutio nova dicenda sit, ita, ut Hadriani illud edictum in totum haberi queat abrogatum? Quantumvis enim in nostra Justiniani legislatione missio heredis scripti, in illa Hadriani statuta, confirmari videatur ac retineri; evicta tamen res est, nostram Justiniani constitutionem esse juris novi promulgatoriam, solamque hodie considerari ex eo, quod Imperator Justinianus expressè voluerit, missio- nem fieri ex D. Hadriani edicto debere nequam; id quod ex ipsis legis nostræ verbis: *Edicto Div. Hadriani - - cum multis ambagibus & indiscretis narrationibus penitus quiescente &c.* sole meridiano est clarius. Autumat quidem Glossator ad hanc legem, Divi Hadriani edictum quiescere saltem in eo, quod male dictum fuit, i. e. quatenus ambages &c. edictum continuit. Concederem, quod glossator ait, si verba essent: *ambagibus edicti quiescentibus*; At vero lex nostra edictum D. Hadriani penitus i. e. univèrsim CUM suis ambagibus quiescere jubet; cum itaque dicatur: *cum suis ambagibus*, infero, non ambages tantum, sed & ipsum edictum & quidem principaliter esse abrogatum.

§. XVI.

§. XVI.

Constituit vero Justinianus, ut heres, siue sit ex asse, siue ex parte institutus, testamentum in quacun- que externæ suæ formæ parte perfectum omnique visibili vitio carens iudici offerat, legitimo contra- dictore non exstante, in earum rerum possessionem immittatur, quæ testatoris fuere mortis suæ tempo- re, rejectis in petitorium altioris indaginis exceptio- nibus; hoc addito, ne quis testamento ita perfectò stiparus præscriptionis exceptione repellereur, nisi ipsa principalis de hereditate quæstio sit peremta. *JACOBUS CUJACIUS paratitl. in Codicem b. T.*

§. XVII.

Nec exiguum plane hanc legem & interdictum quorum bonorum discrimen intercedit. Celeb. equi- dem AUGUSTINUS LEYSERUS hocce remedium ab interdicto quorum bonorum plane non differre exi- stimat; Quid? quod unum idemque esse arbitrat, quia nimirum utriusque ea esset natura, ut amputatis rejectisve in petitorium, quæ altiorem indaginem re- quirunt, exceptionibus, illi, qui testamento esset sti- patus, hereditatis daretur possessio. Verum enim ve- ro, si tanto reclamare viro licet, in eo, quantum ego quidem video, differre mihi videntur, quod in dicta nostra lege heres unice se se fundet in testamento pri- ma fronte perfectò, nostrumque remedium hoc ha- beat per se, ut heres vi testamenti immittatur; in in- terdicto quorum bonorum verò heres missionem pe- rat non vi testamenti, sed qua heres præsumtivus, ei- que propter hoc juris sui succedendi demonstratio incumbat, & per accidens proinde remedium illud

Q. B.

Q. B. hoc habeat, ut ex oblato testamento mittatur, uti quoque sentit LAVTERBACHIVS *Coll. Theor. pract. Lib. XLIII. T. 2. §. 20.* & HENRICVS ZOEIVS *Comm. ad Dig. Lib. XLIII. T. 2. n. 5.* Quare & JACOBVS MENOCHIVS *adipisc. poss. remed. IV. n. 45.* differentiae rationem in eo deprehendi statuit, quod interdictum quorum bonorum concedatur quoque venientibus ab intestato, propterea, quod ex jure hereditatis praesumptivo hoc interdicto mittentur, nostrae vero constitutionis beneficium solummodo testamentum habenti tribuatur. *vid. n. 54.* Nec non, quod interdictum Q. B. concedatur pro rebus, quae fuere in bonis defuncti, licet earundem possessione fuerit destitutus; in remedio vero nostro requiri, ut ipse eas testator possederit. Pater praeter haec eorum differentia vel ex eo, quod interdicto Q. B. regulariter quis mittatur in res saltem defuncti corporales nostro vero remedio incorporalium quoque possessionem nanciscatur. LAVTERBACHIVS *Coll. theor. pr. Lib. XLIII. T. 2. §. 8. & 19.* Et quae sunt alia. Id saltem addo, Remedium nostrum convenire cum Interd. Q. B. in eo, quod etiam detur heredi praesumptivo testamentario.

§. XVIII.

Jam revertor ad definitionem in §. dissertationis III. allatam, ubi *L. nostram de edicto Div. Hadr. roll.* ad interdicta eaque Imperatoria referendam esse duxi. Id quod, quantumvis ex ipsa *L.* indole ejusque effectibus facillime pateat; haud tamen deesse scio, qui ex illa conditionem ex *L.* posse concedi autumant; quorum sententia, quam infirmo nitatur talo, optimus quisque perspiciet. Conditionem quippe ex *L.* nunc demum oriri, quando nova Lex obligationem producit, nec quo genere actionis agendum sit, in
C illa

illa determinatur; conspirant Jcti unanimes, & docet Cel. VLRICVS HVBERVS in *præl. ad Pand. b. T.* LAVTERBACHIVS *Colleg. theor. pr. b. T.* nec non Illustr. BOEHMERVS *Introd. ad Jus Dig. p. 340.* vid. quoque *L. un. ff. de condict. ex L.* Jam vero conditionem ex *L.* actionem esse personalem; & obligationem tanquam fundamentum requirere, ita, ut alter ab altero aliquid vi obligationis a *L.* impositæ petat, est qui negare audeat, nemo. In nostra e contrario lege non præcise alicui obligationem imponi, sed heredi scripto singulare quoddam beneficium tribui, adeoque nihil hocce remedio ab altero peti, sed officium judicis implorari, ut heredi possessionem impertiat, animadvertimus. Etenim hoc remedium qui actionibus proprie sic dictis adnumerant, toto sane cælo aberrant; actio enim in jure accipitur pro jure persequendi in judicio, quod sibi debetur; judicium vero est legitima causæ disceptatio, quæ fit apud judicem ex parte actoris & rei litis finiendæ gratia. JACOBVS CVJACIVS *paratitl. in Cod. de judic.* Actio itaque prouti ex definitione inferre licebit, supponit actorem & reum. Primario itaque actiones hoc habent, semper ut reus adsit, a quo res legitime petatur vel vindicetur. Jam vero in dicto remedio non semper adest, qui mittendo in possessionem heredi contradicat. Itaque, si vel hunc appellare reum placeret; secundario tamen & per accidens remedium hoc tantum haberet, ut reus adesset. Tantum vero abest, ut hic Rei nomen mereatur, quippe quem remedium non nisi per consequentiam ob ejus contradictionem tangit; ut potius in jure saltem contradictor audiatur, nec inter Jctos alio veniat nomine. Ubi itaque non est reus, ibi nec est correlatum, seu actor, ac proinde nec actio. Ad actiones igitur nostrum

strum remedium neuriquam pertinere, sed meram esse officii iudicis implorationem, liquet; ita mecum sentit GOTHOFREDVS BOENIGKIVS in *pract. Cap. I. notab. 20. pag. 8.* Eo magis ergo fallunt ac falluntur, qui remedium nostrum conditionibus annumerare non erubescunt; præter ea enim, quæ dicta sunt, horum opinionem etiam hoc destruit, quod interdictum nostrum æque ac alia perpetuam haud addicant possessionem, sed temporariam saltem, quoad de proprietate sit iudicatum; *L. 1. §. ult. D. de aqua quotid. & æstiva.* quæ vero secus sese habent in conditionibus. Dari equidem interdicta, quæ proprietatis etiam finiunt causam, inficias haud iverim, propter *L. 2. ff. §. 2. de interdictis,* & *L. 1. §. f. ff. de aqua quot. & æst.* Nostrum vero interdictum non nisi possessionis continere causam, parere cuilibet potest.

§. XIX.

Erant autem jure veteri interdicta jussus Prætorum maxime in causa possessionis certis concepti formulis. (*) Vetera illa interdicta apud Romanos idem fuisse ac apud nos mandata, persuasum habeo. Prætores enim, ubi ab eis, qui possessionem adjudicari sibi voluere, fuerant implorati, absque omni prorsus cognitione, ne citato quidem altero, statim ad petentis desiderium decernebant. Quam ob rem fuisse etiam interdicta veluti *mandata* hodierna *vel cum vel sine clausula*, sentit celeb. AUGVSTINVS LEYSERVS *Medit. ad Pand. Specim. 498. pag. 618.* De cæteros subinde factum est, ut ex tali interdicto ordinarium iudicium nasceretur, quia si reus parere recusabat, rem Prætor ad iudicem pedaneum ablegabat, qui videret,

rectene reus obsequium denegaret. Hinc, quum parum utilitatis ob ordinariam reorum pervicaciam interdicta habuerint, Imperatores deinde statuerunt, ut brevi facta causæ cognitione sententia a iudice super possessione lata expectaretur. *L. 4. C. de Interdictis.* Jure igitur novo interdicta extraordinariæ sunt actiones, ad terminandam possessionis vel quasi causam constitutæ.

(*) Definiuntur ab Imperatore, per formas ac conceptiones verborum &c. At IACOBUS CUIACIUS *Op. post. Tom. V. ad Tit. de Interd. pag. 112.* erudite sentit, Jureconsultum ex quo Justinianus definitionem sumsisse, scripsisse: Interdicta esse *formulas (non formas)* & verborum conceptiones &c. veteresve semper fere usos fuisse verbo *formula*, haudque raro dixisse: *formulam amittit heriscunde, finium regundorum* &c. Eandem forte ob causam LAUTERBACHIIUS *Coll. theor. pr. ad Tit. de Interd. §. 3* nec non ULRICUS HUBERUS *Prel. ad Instit. Tit. de Interd.* alique interdicta definiunt per formulas ac conceptiones &c. Plura de his cętrahit alleg. ULRICUS HUBERUS *cit. loc. §. 12*

§. XX.

In effingendis interdicti etymologiis, ut fieri afolet, Jcti fuere liberrimi. Multos enim fuisse, qui interdicta ab *interdicendo i. e. prohibendo*, denominata, eamque ob causam prohibitoria tantum proprie ita vocanda esse judicarent, jam est tritissimum. Nec dupondium quidem fugiet, Imperatorem *Instit. Tit. de Interdictis §. 1.* ea ita vocari, quia inter duos dicerentur, censuisse. Sed remota nimis est hæc derivatio. Nec enim hoc interdictis est proprium, ut inter duos dicantur, ac præterea inter plures, quam duos dici, rarum non est. Magis itaque arridere videretur Jctis eorum sententia, interdictorum qui denomi-

nominationem derivant ex eo, quod *interim quasi dicantur*, atque interim duntaxat valeant, quoad de proprietate sit iudicatum. Hispanos etiam, qui præter linguæ similitudinem multa ex jure Romano retinere, interdictum, *Entretento* i. e. interim dictum, vocare, certum est.

§. XXI.

Multiplex autem vocabuli Interdicti occurrit significatio. Sumitur enim in genere pro mandato vel decreto in *L. 1. ut in sum. publ.* Notat etiam quamlibet superioris prohibitionem, qualis est illa interdicti secundarum nuptiarum, de quo egit DAV. MEVIVS *Part. VII. Decif. 359.* Huic significatui responderet locutio: *aqua & igni interdicare*; hoc enim non aliud est, ac prohibere, ne quis re communi absolute tali utatur & sic ab hominum commercio excludatur. Porro improprie in jure nostro sumitur hoc vocabulum pro quolibet jussu prætoris, quo sensu non tantum interdicta proprie sic dicta, sed & decreta & edicta comprehendit. LAVFERBACH *Coll. Tit. de Interd. §. 2.* HENRICVS HAHNIVS *ad WESENBEC. ad Lib. XLIII. Tit. 1. de Interdictis.* Proprie vero denotat jussum superioris ut plurimum super possessione, vel ob publicam utilitatem aliamve rem, quæ moram ferre nequit, enunciatum. Erant enim apud Romanos alia de religione, sicuti: *ne quid in loco sacro fiat, vel, quod factum est restituatur: de mortuo inferendo vel sepulcro ædificando*; aliæ publicæ utilitatis causâ dabantur, quæ ut plurimum fuere de possessione. Quum vero interdicta quam plurima de possessionis controversia darentur, remedia possessoria quasi per excellentiam interdicta vocata sunt.

C 3

Princ.

Princ. Inst. de Interdictis. Denique accipitur hoc verbum pro extraordinaria de possessionis causa actione, uti §. XIX. fuit demonstratum.

§. XXII.

Prouti vero interdicta vel a Prætoribus, vel ab Imperatoribus sunt profecta, sunt vel prætorica §. XIX. descripta, vel Imperatoria. Imperatores enim ad exemplum Prætorum interdicta dedisse, exempla in jure obvia nos edocent. Hujusmodi quippe interdicta ab Imperatoribus prolata cerni possunt in *L. 3. C. de pignoribus*, a *Lucio Septimio Severo Imperatore* Ao. CCVI. lata: in lege nostra 3. de edicto *D. Hadr.* nec non in *L. 5. 6. 7. 8. penult. & ult. Cod. unde vi*, quæ potissimum data contra invasores rerum immobilium ad earundem possessionem vel æstimationem restituendam; item in *L. 1. Cod. si per vim: L. ult. Cod. de Prætor. pign. L. ult. Cod. de acquirenda possessione. L. 14. Cod. de agricol. & cens. & quæ sunt reliqua.*

§. XXIII.

Quumque porro interdicta in jure nostro in tres abeant species, sintque vel *adipiscendæ*, vel *retinendæ*, vel *recuperandæ* possessionis; interdictum nostrum ad primam classem esse referendam, non sâne est, cur dubitemus. Vid. *BARTHOLOMÆVS LEONHARDVS SVENDENDÖRFFERVS de actionibus success. feud. Cap. X. Art. I. §. I.* Adipiscendæ vero possessionis interdicta eis dari, qui, præ omnibus aliis res detinendi, jus habent, earundem vero possessionem nondum adepti sunt, notissimi juris est. Attamen haud omnino negandum, interdictum nostrum etiam aliquando heredi,

redi, qui jam est in possessione, concedi ad id, ut in ea a iudice confirmetur, prouti nos docet GEORGIVS ADAMVS STRVVIVS *Syntagm. exerc. XLV. §. 22.* CHRISTOPH. PHILIPPVS RICHTERVS *ad nostram L. n. 104. Illustris IUST. HENNINGIVS BOEHMERVS Consult. & Decis. Tom. II. Part. I. Resp. 649. n. 26.* ubi ita: *Die weil aber dennoch 1) das Remedium ex L. fin. Cod de edicto D. Hadr. toll. nicht allein pro impetranda immisione in res hereditatis statt findet, sondern solches auch dem possidenti zu gute kommt ad obrinendam suæ possessionis confirmationem.* Et hoc a simili confirmatur *ex L. 3. ff. de Carboniaco edicto.* ubi missum ex Carboniano edicto in possessionem prætores student constituere possessorem, i. e. in possessione confirmare. Ita etiam, uti quidem TIRACVELLVS *declar. 2 n. 2.* sentit, heres, in quem vigore statuti translata est, seu continuata possessio defuncti, petere poterit, ut in ea confirmetur. Hæc vero dicta locum non habere, quum heres sit in possessione vitiosa, res ipsa loquitur. Spoliatorem enim in possessione sua vi acquisita Princeps, quum violentiæ vitium tollere nequeat, nec confirmare poterit. Retinendæ iraque possessionis interdictum erit per accidens.

§. XXIV.

Adipiscitur vero heres in testamento scriptus earum rerum possessionem, quas testatoris fuisse mortis suæ tempore, constat, veluti hoc L. ipsa declarat verbis: *mittatur quidem in possessionem earum rerum, quæ testatoris mortis tempore fuerunt; & LAVTERBACH Coll. Lib. XLIII. T. 2. §. 19.* Quæ sane est causa, cur iudex, qui pronunciat, heredem scriptum mittendum esse in possessionem, possessorem, qui restituere bona debet,

debet, ad eorum quidem fructuum restitutionem, quos ante, non vero eorum, quos post mortem testatoris possessor percepit, condemnare possit, quum hi non fuerint mortis tempore testatoris. In earum vero rerum, quas alius possidet iusto munitus titulo, quem instrumento vel testibus probat, possessionem ante non mitti, quam hereditatis petitione vel rei vindicatione super hisce instituta victor extiterit, putat JACOBVS CVIACIVS in *Cod. ad Tit. de edict. D. Hadr. toll. pag. 823.* Mittitur etiam heres in bona, quæ testator vel civiliter vel naturaliter tantum possedit; Stat enim pro possessore præsumtio, res ad eum pertinere, *L. 2. Cod. de probationibus*; sufficere inde credunt, testatorem res, de quarum possessione mouetur quæstio, derinuisse, utpote, si res quædam sint depositæ, vel commodatæ, uti videre est apud HERMANNVM VVLTEIYM *Consil. Marpurg. Vol. II. Conf. 19. n. 38. pag. 66.* & JACOBVM MENOCHIVM *adip. poss. rem IV. n. 368.* qui adserere non dubitat, remedium nostrum dari etiam pro detentione bonorum, quorum testator usumfructum tantummodo percepit, ut, si tempore mortis adhuc usumfructum habuisset, heres debeat mitti *ex L. nostra* in eorum possessionem propterea, quod, licet ususfructus cum ipsâ usufructuarii morte finiretur, adeoque cum ipsâ proprietate consolidaretur, sola tamen detentio, quum pro possessione habeatur, efficeret, ut heres in usufructuariæ rei mitteretur possessionem. Hujusce sententiæ fundamentum in eo quæritur, quod exceptio, rem usufructuariam esse, altiorem requirat indaginem, ac proinde in nostro attendi remedio non debeat.

§. XXV.

In hac autem heredis in possessionem immissione, quum celeritatem desideret *L. ult. ff. de appell. recip.* decernenda iudex secundum solam testamenti apparentiam tenetur pronunciare, non attendendo altioris indaginis exceptiones. Quare notanda venit inserta *L. nostræ* clausula, quod is saltem mittatur, qui testamentum ex nulla suæ formæ parte vitiatum, sed quod in prima figura sine omni vituperatione apparet, produceret. Primam vero testamenti figuram sine omni vituperatione existentem, nihil aliud esse existimo, quam seriem atque complexum eorum, quæ circa testamenta observari debent, primoque statim intuitu possunt ex ejusdem scriptura cognosci. Quæ vero ex ipsa scriptura cognoscimus, ipso visu percipiuntur. Quare ex recepto a JCris loquendi more id, quod visu testamento deesse observatur, vitium audit visibile, quod alii quoque vocant sensibile, ut HENRICUS ZOESIUS *Comm. ad Dig. Lib. XLIII. Tit. 2. n. 5.* Pro vitio igitur visibili habetur illud, quod in oculos statim incurrit, solaque testamenti inspectione cognoscitur. Quale haud imperito esse arbitror imperfectum testium numerum, scripturam deletam, rasam, cancellatam &c. Prono hinc fuit alveo, vitium, quod iudex non immediate visu, sed mediante intellectu, altiorique deprehendit indagine, quale est, si testamentum sit inofficiosum, falsum, irritum, vel si testator non habuerit testamenti factionem, hoc nomine venire posse regulariter neutiquam. Interdum vero & vitium alias invisibile, e. g. liberorum præteritionem, reddi visibile, ac proinde missionem impedire, si ex ipso testamento

D

doceri

doceri hoc possit, veluti, si in loco quodam testamento filii sui præteriti mentionem testator fecerit, inter alios docet BENEDICTUS CARPZOVIVS *Lib. VI. Resp. 19. n. 19.* & TIBERIUS DECIVANVS *Vol. IV. Resp. 17. n. 19.* quem casum minus distincte, quantum ego quidem video, affert JO. BRUNNEMANNVS *ad b. L. n. 16.*

§. XXVI.

Cave vero existimes, quamcunque plane rationem vel correctionem in scriptura commissam ad impediendam heredis immisionem sufficere, quum ea demum, quæ in loco testamenti suspecto v. g. heredis institutione, testiumque subscriptione occurrat, attendenda videatur, *arg. L. 42. Cod. de transact. & L. 12. Cod. de testamentis.* & ulterius hoc testatur JO. BRUNNEMANNVS *Comm. in Cod. Lib. VI. Tit. 33. n. 6.* HENRICVS nobilis Dominus DE BERGER *Oecon. Jur. Lib. II. Tit. 4. §. 53. pag. 502.* Sunt tamen, qui quodcunque vitium, rationem, vel correctionem heredi nocere arbitrantur, ea ducti ratione, quod Lex nostra universaliter loquatur verbis: *neque ex quacunque sue formæ parte vitiatum.*, nec non, quod textus testamentum flagitet: *quod prima figura caret omni vituperatione.* Sed proprio hi conficiuntur gladio. Quum enim dicant constitutionem nostram requirere testamentum *ex nulla sue formæ parte vitiatum*, forma vero det esse rei; eo ipso elucescit, legem ad ea saltem vitia, quæ ipsam formam, i. e. substantialia afficiunt, respexisse, verbisque: *formæ sue parte*, iis, quæ generalius dicta fuere, addidisse restrictionem, ita ut vitium visibile, veluti cancellatio, vel ratio in loco tantum testamenti substantiali,

ciali ac suspecto, qui formæ partem constituit, conspicuum, a L. nostræ beneficio scriptum heredem queat excludere. Nec etiam, correctionem suspecto in loco factam quod attinet, similitudo litterarum heredi prodest; Afferunt exceptiones: nisi id, in quo facta est a notario mutatio, intelligi queat ex præcedentibus vel sequentibus, quæ est sententia HENRICI nobilis Dn. DE BERGER *Oecon. Jur. II. Tir. 4. §. 53.* & JOANNIS BRUNNEMANNI in *Cod. b. L. n. 7.* aut, qui testamentum scripsit, notarius erroris ipse fecerit in testamento mentionem; vid. VIGLIUS ZURICHEMUS in *Prælect. p. 235.* quæ ultima tolerari potest. Tunc enim præsumitur notarius sese statim in ipso scribendi actu correxisse. Quo circa, quum hic omnia judicentur a notario gesta, correctio ab illo rite facta pro nullo habetur vitio.

§. XXVII.

Vitio vero visibili quoque laborare posse testamentum judiciale, non dubito. Sed an sit vitium, maxime, quando protocollum, quod super testamento conscriptum est, nec essentialia testamenti, nec verba sât clara contineat? illustri AUGUSTINO LEYSERO *Medic. ad ff. Specim. D. pag. 644.* dicenti consentimus; *Quantacunque enim, ait, sit judicii fides, ac integritatis & solemnitatis pro eo præsumtio, fides tamen hæc & præsumtio cedit veritati, maxime, si hæc in oculis incurvat.* Protocollum enim non est ipsum testamentum; hinc testamentum apud acta repertum judicialia dissonum plus valere videtur, quam ipsum protocollum.

§. XXVIII.

Hic quoque moneadum est, quod, ubi ex judiciali

ciali testamento immissio rite decerni debeat, haud sufficiat, testamentum adesse, quod extrinsecus vitium visibile non habet; sed praeter hoc etiam probationem heredi incumbere, testamentum judicialiter esse confectum ac legitime insinuarum. Quemadmodum enim voluit Justinianus, testamentum legitimo testium vallatum esse numero, ita sane insinuatio in judiciali testamento defectum testium supplet, & earundem loco adhibetur, quia, quod in privato testium praesentia efficit, id ipsum efficit in judiciali autoritas judicialis ac legitima insinuario *L. 19. Cod. de testamentis & L. 27. C. de testam. verb. & hoc vel per testes idoneos non minus tribus, vel inter acta manifestaverit.* Unde sequitur, ut haec insinuatio ad formam testamenti judicialis substantialem requiratur, ac proinde nondum demonstrata judiciali insinuatione missioni locus sit minime. Ita quoque censet BENEDICTUS CARPZOVIVS *Lib. VI. Resp. 19. n. 13-15.*

§. XXIX.

Ex eo vero, quod missionem ex eo saltem testamento, quod prima fronte omnibus numeris est expletum atque perfectum, concedi fuerit assertum, ne forte colligas velim, e testamento inter liberos, quum sit imperfectum, haud procedere missionem. Lex enim tale testamentum pro perfecto habet & sine vitio; JO. BRUNNEMANNUS *ad h. L. n. 8.* Contrarium itaque minus accurate defendit VIGLIUS ZUYCHEMUS *praefat. p. 238. n. 31.* alias nempe ratio totius nostrae legis videretur in solemnibus fundata testamento. Quomodo autem legum favor, qui testamento inter liberos solemnitates remittit, in praedjudici-

judicium trahi queat, non video; quod enim in ejus favorem dispositum, non debet ad ejusdem præjudicium vergere. Adeo, nec ex divisione paterna utile L. nostræ remedium denegandum videtur; omnem enim patris dispositionem vim habere testamenti perfecti & ex ea dari nostrum remedium docet CHRISTOPH. PHILIPPUS RICHTERUS *ad h. L.* n. 161.

§. XXX.

E testamento igitur ita comparato, visibili vitio ut laboret nullo, Lex nostra vult, ut missio decernatur. Olim quidem, prouti §. VI. dictum, heres immisionem in bona flagitans unius anni præscriptione repellebatur. Ex nostra vero Justiniani constitutione heredem etiam post annum admitti certum est, adeo, ut ne quidem longi temporis præscriptio heredem possessionem flagitantem valeat impedire. Eo enim usque remedii nostri palarium heredi patet, donec ipsa de hereditate quæstio finiatur. Cum vero principalis illa de hereditate quæstio XXX. annorum præscriptione finiatur, non potest non inde inferri, perimi quoque eodem temporis intervallo jus petendæ missionis in possessionem. Simili ratione, si quis alius rei cujusdam hereditariæ, vel etiam plurium dominium usucapione acquisiverit, eo ipso, quod ad hæc res usucaptas, finiri jus missionis necesse est, quippe quia principalis illa quæstio dominii, cujus intuitu decernitur interim possessio, usucapionis exceptione terminatur; id quod declarare videtur illud Gallorum tritum: *Qui n'a point de droit au principal, n'en a point aux dependances*; & hoc ipsum indigitat

digitat L. nostra in fine verbis: *nisi tantum temporis effluxerit, quod possit vel possessori plenissime securitatem super dominio præstare, vel ipsi, qui missus est, omnem intentionem excludere.*

§. XXXI.

In eo itaque interdictum nostrum imitari videmus hereditatis petitionem, quod idem temporis spatium ac in hereditatis petitione ad excludendum heredem requiratur, quemadmodum & in eo ambo conveniunt, quod generalia sint judicia. Quanta vero dictum remedium hereditatis petitionem præcellat utilitate, erit sane, qui non perspicier, nemo. Icti ad unum omnes iique in praxi versatissimi regulam atque cautelam fovent, quod cui de re alicujus certandum foret dominio, prudenter agat, ut præprimis videat, an interdicto quodam ejus rei, cujus dominium sibi competere putet, possessionem quear adipisci, eum quidem in finem, ut alius, qui rem putet jure sibi competere, ad petitorium remittatur, quippe cum hoc ipso probationis in eum onus devolveretur. Et sane juris remedia, quibus rerum possessionem brevissima procedendi via ingredimur, petitorii, uti vocantur, judiciis per tot probationum ambages instituendis innumerisve disceptationum anfractibus devius præstare, nullis plane indiget argumentis. Eadem itaque ratione nostrum interdictum, quo bonorum a testatore relictorum possessionem superhabita omni processu difficultate nanciscimur, hereditatis petitioni longe esse præferendum, clara res est; vid. HERMANNUS VULTEJUS *de jurisd. & foro compet. Tit. XX. §. 7. pag. 379.* In hac

hac enim quot desiderantur solemnia? quot actorem urgent fatalia? quot premunt probationes? quot denique disceptationes remoranur? Hisce nostrum caret interdictum, quum implorasse tantummodo judicem, ut vi testamenti oblato scriptum in illo heredem mittat in possessionem, sufficiat. Quantumvis enim hoc ipso remedio non omnes plane lites præcludantur, & ipsa principalis causa hereditatis hocce raro sopiatur; optime tamen heredi conducet, bonorum statim frui possessione, alterum ad agendum remitti, seque gravissima probationis mole liberari, §. 4. *Inst. de Interdictis*. STRYCKIUS *de eo, quod justum est circa idenditatem* Cap. 6. §. 1. MEVIUS *Part. VIII. Dec. 137. n. 3. & 4.* Plus enim juris habet possessor in retinendo, quam actor in agendo; quin, potior est causa possidentis, & in dubio pro possessore judicatur. CHRIST. PHILIPPUS RICHTERUS, *P. I. Decif. I. n. 3.*

§. XXXII.

Singularem præterea remedii nostri utilitatem, quis est, qui non cognoscat ex eo, quod nullæ plane exceptiones, quæ altiozem ullo modo cognitionem respiciunt, admittantur? Hanc enim ob causam haud immerito rejicitur in hoc remedio exceptio, testatorem activam non habuisse testamenti factionem, vid. JACOBUS MENOCHIUS *adipisc. poss. rem. IV. n. 745.* si scilicet esset altioris indaginis; nam si ex ipso testamento appareret, Pupillum, Excommunicatum, Apostatam & similes Testamentum condidisse, Judex non posset hanc missionem decernere. Simili modo nec locum invenit exceptio, penes in-

stitur-

fiturum non esse testamenti factionem passivam, nisi notoria sit aut in continenti probari queat, nec attenditur exceptio defectus domini, utpote quæ foret de jure tertii.

§. XXXIII.

Pinguissimum tamen hocce remedium, licet heredibus quam maxime faveat, ad omnes tamen heredes extendi nequit. Hoc enim gaudere saltim heredes in testamento scriptos, clara L. nostræ verba imperant. Scriptos vero heredes illos esse, quorum nomina in testamento distincte legi possunt, quibusve simul vel tota hereditas, vel ejusdem pars assignata conspicitur, crederem sane dubitare neminem. Nihil itaque referre puto, sit aliquis ex asse vel ex parte institutus. CHRIST. PHILIPP. RICHTERUS *Interpr. b. L. n. 41.* sit aliquis primo, an secundo loco scriptus, L. 1. *Cod. de edicto D. Hadr. toll.* vel sit aliquis directo scriptus, an per fideicommissum, GEORGIUS ADAMUS STRUVIUS *Syntagn. Exerc. XLV. Th. 20.* quum æque horum nomina cum assignata hereditate legi queant, cernique, ideoque heredum in testamento scriptorum nomine veniant.

§. XXXIV.

Varie autem circa hanc rem decidendæ occurrunt quæstiones, qualis est, an hæc nostra Constitutio heredi heredis scripti prodesse queat? Haud equidem desunt, qui hoc pernegant, ea ducti ratione, quod L. *nostra* hoc beneficium non nisi illis indulgeat, quorum in testamento nomina deprehenduntur,

duntur, & quia hoc in heredum scriptorum heredi-
 bus non contingeret, ad eos quoque Legis favorem
 extendi nolunt. Verum enim vero, quum heredis
 heres non possit non dici heres ipsius testatoris, per
L. ult. Cod. de Hered. inst. veluti sentit NICOLAVS
 NOALIS *de Transmissione Cas. 39. n. 2.* & TIBERIUS
 DECIANVS *Vol. 2. Resp. 26. n. 54. Vol. III. Resp.*
100. n. 15. & Resp. 98. n. 7. & constitutio no-
 stra tribuat hoc remedium testatoris heredi, sequi-
 tur, hoc & illius heredi comperere. Heredis enim
 appellatio non ad proximum solummodo heredem,
 sed & ad superiores referrur, ita, ut heredis heres he-
 redis appellatione contineatur, quod evidentissime
 probatur ex *L. 65. de V. S.* Habet igitur Legis
 nostræ beneficium heredis heres, modo demonstret,
 transmissam esse rite hereditatem. VIGLIUS ZVI-
 CHEMVS *Praelect. pag. 229.* CHRIST. PHILIPPVS
 RICHTERVS *ad h. L. n. 60. 61.* Hæc sententia con-
 firmatur *argum. L. fin. Cod. de Hered. inst. L. 194. de*
R. I. L. 7. in fine de acquir. l. ommitt. hered. L. 3. ff.
de hered. pet. L. 70. & 170. de V. S. Aliter vero se-
 rem habere ajunt, si quando primus heres possessio-
 nem fuerit adeptus, eamque amiserit; tunc enim ejus
 heredi, quum prædictum remedium non ex sua, sed
 primi heredis habeat persona, quæ, amissa possessio-
 ne, adipiscendæ possessionis remedio uti nequit, suc-
 curri nequiquam prætendunt. Hoc tamen ita abso-
 lute & sine distinctione afferere non audeo.

§. XXXV.

Res eo redit, ut non tantum hoc favore fruamur,
 qui verbaliter in testamento sunt scripti, sed
 etiam, qui virtualiter in illo continentur, quod ac-
 cidit

cidit in heredis scripti herede, cuius jura §. *præced.* consideravimus, nec non eo casu, ubi filiusfamilias heres est institutus; tunc enim pater virtualiter in testamento scriptus est; quia filius suo modo patri acquirit, proptereaque ejusdem gerere imaginem dicitur. Quare & patrem in bonis filio relictis remedium habere nostrum nullus dubiro. Aliud itaque merito dicendum foret, ubi filius in totum sibi acquirit, ac pro patre familias habetur, quod evenit in bonis, quæ castrensiū vel quasi castrensiū nomine relinquuntur, vel quando filius est emancipatus.

§. XXXVI.

Attingere porro expediet quæstionem; num concedatur hoc remedium illi, qui scriptus quidem, sed ad tempus est institutus heres? Hic affirmando respondendum esse mihi dubium non est. Jam enim temporis adjectionem non attendi, perindeque esse, ac si pure esset heres institutus, fluit ex vulgari juris regula, quod nemo decedere queat pro parte restatus & pro parte intestatus, & ex *L. 9. Instit. de hered. instit.* Et fingamus, hanc regulam non esse; nihilo tamen fecius heres ad tempus institutus optimo jure foret admittendus, quippe qui ante illud tempus præterlapsum vere heres est, hujusve haud immerito gaudere jure debet.

§. XXXVII.

Is etiam, qui in legitima sunt instituti, quum honorabili heredum nomine veniant, *L. nostræ* remedium esse tribuendum, facillime patet, eorumque agit

agit causam decisio MCCCXXXV. quæ extat in
NICOLAI CHRISTOPHORI DE LYNCKER *decif. Cent.*
14. pag. 331.

§. XXXVIII.

Quid, si infans vel furiosus, qui animo nequit
acquirere possessionem, sit heres in testamento scriptus?
An & hisce remedium L. nostræ impertiendum? Sane,
si de ipso possidendi jure disceptetur, non est, cur hoc
iis denegemus, quum pro iis ipsa testamenti scriptura
militet. De immisionis vero petitione possessionisve
actualis acquisitione si quæramus, non possunt non cen-
feri inhabiles. Vid. JOANNES BORCHOLDEN *de ac-*
quirenda vel omnittenda possessione Cap. III. n. 7. Tutorem
vero loco infantis & curatorem loco furiosi mittendum
esse per L. 1. §. 3. ff. *de acquirenda vel amitt. possess.*
eo magis est rationi consentaneum, quo magis etiam
curatores absentium bonis dari ex hoc beneficio sunt
admittendi, ut constat ex celeberr. VLRICI HVBERI
prælect. Lib. XLI. Tit. 2. §. 4.

§. XXXIX.

Iridem quæritur: *si quando sint instituti in uni-*
versum pauperes, dato simul executore testamenti, an et-
iam mittendus sit executor? Videretur equidem, exe-
cutorem, quum non sit heres in testamento scriptus,
in bona defuncti mittendum non esse. Quodsi vero
testatoris eo, uti convenit, modo est spectanda voluntas,
atque ita semper explicanda, ut, dispositionem suam
effectui atque executioni, quo possit meliori modo,
dari voluerit; non ambigendum, testamenti execu-
to-

rorem ex ipsa testatoris voluntate heredis sustinere vi-
ces ac proinde pauperum in testamento scriptorum
loco acquirere teneri possessionem, uti mecum sen-
tit Jo. BRUNNEMANNVS *Comm. in Cod. Lib. VI. Tit.*
33. n. 4.

§. XL.

Ceterum nec præterire fas est utilissimam in fo-
ro questionem: *an scriptus in testamento heres, si fili-
us adsit, in possessionem sit mittendus, ita, ut filius huic
cedere teneatur?* Contrarium equidem viderur innue-
re *L. 8. ff. de except. doli*, ubi dicitur dolo facere, qui
perit id, quod mox est restitutus. Tantum vero
abest, ut exceptio doli in possessorio, nisi certis qui-
busdam casibus attendatur; ut potius hæc lex de pe-
torio, non vero de possessorio sit intelligenda. Af-
firmans itaque firmo stat pede sententia suffulta, *L. 2.*
Cod. de edicto D. Hadr. toll. & ex eo, quod in dubio
testamento favendum sit etiam ad exclusionem filio-
rum, uti existimat TIBERIUS DECIANVS *Vol. I.*
Resp. 35. n. 1.

§. XLI.

Nullius vero momenti est quæstio: An & femi-
næ Remedio nostro juventur? Licet enim in *L. nostra*
sermo saltem videatur esse de genere masculino; he-
redis tamen appellatio etiam ad feminas sese exten-
dit *L. 170. ff. de V. S. TIBERIUS DECIANVS Volum.*
II. Resp. 58. n. 2. Imo nomine filiorum quoque ve-
nire filias docet IDEM *Vol. V. resp. 31. n. 3.* Verbo,
genus masculinum complectitur etiam foemininum,
L. 1. § 195. de V. S. Id quod, quum etiam in
poe-

pœnalibus & odiosis obtineat per *L. 7. §. i. ff. de iurisd.* nonne hoc multo magis affirmandum in favorabilibus?

§. XLII.

Legis nostræ beneficium testamento tanquam fundamento niti, ex supra dictis constare potest. Quodsi vero & codicilli ex larga significatione testamenta dicuntur, quo fundamento & *BALDVS* ad *h. L.* utitur, nec etiam in nostra constitutione ad testamenta stricte sic dicta sit expresse restrictum hujusce beneficium, pro singulari, qui huic inest, favore ex benigna Doctorum interpretatione ad codicillos extenditur, ita, ut, quibus relicta est in codicillis hereditas vel ejus pars, remedio nostræ *L.* utili experiri non prohibeantur, *BENEDICTVS CARPZOVIVS Part. III. Const. V. def. 18. n. 3.* Heredem quidem in codicillis institui haud posse facillime largior; at vero ita heredis in iisdem facta denominatio suo erit modo interpretanda, ut fideicommissi vires illi non detrahantur, *L. 76. ad Scrum Trebell.* Fideicommissariis autem nostrum prodesse remedium docere conabor infra. Præterea, pro illis, qui scripti sunt in codicillis, militat, quod æque atque in testamento scripti, scripturam, qua se ad hereditatem vocatos esse ostendant, producere, suæque petitionis in ea fundare queant argumentum. Accedit & illud, quod codicilli, si fiant in testamento, pars testamenti censentur *L. 16. ff. de jure codicill.* eamque ob causam heredes in hisce scripti tales, qui sunt in testamento scripti, jure censentur optimo. Nec obstat *L. 7. C. de Codic.* quamvis enim non idem sint ac testamenta codicilli; quoad effectum tamen probationis ex ipsa
E 3
statim

starim scriptura patentes non differunt, quum ad-
ducta L. saltem differentiam respiciat inter codicil-
los actestamenta quoad eorum substantiam; CHRIST.
PHIL. RICHTERVS in *L. nostram n. 153.* Multo
itaque levior est illa objectio, quod, quia codicilli
accedente minori testium numero conderentur, ex
iisdem L. nostræ remedium concedi non debeat.
Filiis enim in testamento duorum tantummodo te-
stium numero corroborato institutis concedi jam ne-
mo dubitat; An & ex testamento nuncupativo, quod
paucioribus, quam scriptum, solemnibus conditur,
derur hoc remedium, infra deducam.

§. XLIII.

Codicillos autem ab intestato factos quod attinet,
sunt, qui cum RAYNERIO & SALICETO fideicom-
missario in iisdem scripto remedium nostrum tribuen-
dum esse negant ac pernegant, subtili nimis ratione
ducti, quod, uti nemo plus juris in alterum trans-
ferre queat, quam ipse habeat, ita nec ii, qui veni-
rent ab intestato, possint L. nostræ remedium, quip-
pe quod ipsi non haberent, in fideicommissarium,
cui restituere hereditatem debent, transferre. Sed
facili sane negotio nodus iste Gordius solvitur.
Jam enim evicta res est, fideicommissarium, quæ con-
sequitur, Legi magis debere, quam fiduciario, *arg.*
L. 4. & 5. ad Sc. Trebell. Haud enim amplius, uti
quidem veteri jure obtinuit, in libera ejus potestate
est positum, veline fideicommissario hereditatem re-
stituere nec ne, sed jam legibus cogitur. Et sane
consequencia non procedit, quod, quo gaudere ne-
quit veniens ab intestato, nec fideicommissario pro-
fit; diversa enim utriusque est ratio: cui & hoc ac-
cedit,

cedit, quod jus fideicommissarii, cui in codicillis ab intestato factis est relicta hereditas, fundamento, quo venientes ab intestato sunt destituti, scriptura nimirum fulciatur.

§. XLIV.

Quæris: An dictum remedium etiam in mortis causa donationibus locum inveniat? Addubitare videris ex eo, quod legis nostræ verba de scripto in testamento herede loquantur, mortis causa donationes, vero testamenta vocari proprie nequeant. Verum, hoc esse fateor; at vero, quia nihilominus ultimarum voluntatum jure gaudeant mortis causa donationes, uti hoc patet ex *L. ult. Cod. de mortis caus. don.* nostræque constitutionis favor in omnes ultimæ voluntatis dispositiones sese diffundat, si scripturæ documento probari queunt; **BENEDICTVS CARPZOVIVS** *Lib. VI. Resp. 20. n. 10.* Remedium nostrum utile mortis causa donationibus esse applicandum existimo; ita mecum sentit **ANGELVS de acquirend. possess. qu. 11. art. 3.** **CHRISTOPH. PHIL. RICHTERVS** *n. 165. pag. 48.* **BENEDICTVS CARPZOVIVS** *Part. III. Const. 5. Def. 18. n. 3.* Hanc tamen sententiam, tunc saltem veram esse crediderim, quum ipsa mortis causa donatio, in scripturam legitime redacta produci queat, quod si enim d. remedii forma requirit, ut scriptura, qua jus perentis pateat, judici offeratur, per *nostr. L. & ea quæ habet LAUTERBACHIVS* *Lib. XLIII. Tit. 2. §. 20.* fieri sane non potest, quin etiam in mortis causa donatione scriptura tanquam petitionis fundamentum desideretur.

§. XLV.

§. XLV.

Jam itaque indubitata est regula, heredibus, non qua talibus, sed quatenus jus succedendi scriptura notorie probare queunt, constitutionis nostræ tribuendum esse remedium, uti L. verba: *testamentum ostenderit*, indicant. Hinc inferre non dubito, heredes ab intestato venientes, scripturæ quippe documento haud stipatos, plane a *L. nostræ* beneficio esse excludendos. Quodsi enim eum in finem scripturæ documentum requiritur, ut, qui succedere in bona debeat, evidenter & in continenti liquere possit, hoc vero de illis, qui veniunt ab intestato haud omnino constet, quum testes forent examinandi, partes audiendæ, aliaque permulta ob rei certitudinem in judicio discutiendæ, nescio, an ulla ratione hisce *L. nostræ* remedium saveat. Quantumvis enim, jure heredis ab intestato & in testamento scripti ad hereditatem consequendam in se considerato, utrumque heredem recte appellemus, ac fortiora interdum sine jura heredum ab intestato; scriptorum tamen heredum jura quoad executionem esse pinguiora rationi nullo adversatur modo, præsertim, quia hisce parata probatio, qua illi sunt destituti, superpetit.

§. XLVI.

Inter veteres equidem Jureconsultos fuere, qui dictum remedium heredibus ab intestato non denegarunt, ea potissimum ratione moti, quod succedentes ab intestato tacitam & præsumtam testatoris habeant voluntatem *per L. 3. & 8. ff. de jure codicill.* ac dispositio nostra de expressa testatoris voluntate concepta

cepta extendi quoque ad tacitam debeat; perhibentes porro, jura propter singularem causae cujusdam favorem a communibus juris regulis recedentia in causis eodem favore gaudentibus propter identitatis rationem eodem locum invenire, proptereaque, quum idem versaretur in tacitis, quam expressis ultimis voluntaribus executioni dandis favor, nostrum remedium non minus illis, qui tacitam, quam qui expressam habent testatoris voluntatem, succurere. Sed quam ficulnea haec sint argumenta, optimus quisque perspiciet. Argumentatio enim ab expressa testatoris voluntate ad tacitam non procedit, ac fieret sane a diverso ad diversum; nec *L. nostra* expressam expresse flagitans voluntatem, ad tacitam, quippe illius oppositum, trahi ullo potest modo, quid? quod eo ipso *L. tacitam* videtur excludere & hoc probatur *arg. L. 14. §. 16. de LL.* Tantum praeterea abest, ut par sit ratio ejus, qui notorie per scripturam se esse heredem probare potest, & ejus, qui eandem pro se allegare nequit; sed probatione alia sibi delatam esse hereditatem, opus habet; ut potius *L. nostram* iis tantum favere constet, quorum jus ex ipsa statim scriptura liquet. Quare ne filio quidem ab intestato venienti nostrum dari remedium, licet judici certo certius constet, filium esse & patris ad eum spectare hereditatem, multi credunt. CHRISTOPH. PHILIPP. RICHTERVS *ad nostr. L. n. 109.* LAVTERBACHIVS *Coll. Lib. XLIII. Tit. 2. §. 17.*

§. XLVII.

Ad eandem eorum classem, qui *L. nostrae* destituntur auxilio, post venientes ab intestato haud injuste referuntur illi, qui testamento nuncupativo heredes

des facti sunt; nec scriptura desuper legitime confecta illud probare queunt; siquidem requisito destituti, quod ad juris eorum notorietatem Lex flagitat. Melior itaque circa remedii nostri commoda est eorum conditio, quibus instrumentum a notario confectum de testamento rite a testatore nuncupato superit; eos enim ex *L. fin. Cod. de edict. Div. Hadr. toll.* in defuncti bona mittendos esse uno fere DD. ore affirmant (*) & patet ex NICOLAI CHRISTOPHORI DE LYNCKER *decis.* 1258. Ecquid enim Lex dicta desiderat amplius, quam ut testamentum non abolitur nec cancellatum iudici offeratur? quod in testamenti nuncupativi inscripturam redacti oblatione contingere vides. Et enim nihil obest, quin testamenta nuncupativa vere & proprie testamenta dicamus; quia sub relata in *L. i. qui test. facere poss.* definitione continentur. Eorum igitur instrumenta, qui producunt, vere testamenta offerre, eaque ratione mittendos esse, nullum superest dubium. Et sane, quod si testamento parentum inter liberos, quod tam privatum est, quam minori accedente solemnitate conditur, missionis effectum tribuimus; nonne multo magis scriptura publica, quæ de testamento nuncupato publice fidem facit, majorique solemnitate quippe testium atestationibus est munita, eundem effectum fortioritur? Idem sentit BENEDICTVS CARPZOVIVS *Lib. VI. Resp.* 20. n. 2. — 4. & *Illustr. JUSTYI HENNINGIUS BOEHMERVS Consult. Tom. II. Part. I. Resp.* 649. n. 28.

(*) Dissentiunt VIGLIUS ZUICHEMUS *praef.* ad *lib. I. pag.* 238. in ea se fundans ratione, quod *Legis nostra* textus expresse monstrat heredem scriptum; talis vero non dicatur heres in testamento nuncupativo; ut & HENRICUS ZOESIUS *Comm. ad ff. Lib. XIII. Tit. 2. n.* 8.

§. XLVIII.

Movetur autem a DD. quaestio : an adversarii confessio de testamento nuncupato scripturae habeat vires & missionem operetur? Permulti sunt, qui hoc mea quidem sententia non absque fundamento affirmant. Adversarii enim confessio legitime facta non potest non instrumento æquiparari, prouti hoc indicat *L. 2. Cod. de transact.* imo omnibus plane probationibus verior est atque potentior, quod patet ex *L. ult. Cod. de fideicommiss.* & *L. 13. C. de non numer. pecun.* & quod omnium ducit familiam, confessio rem facere notoriam dicitur.

§. XLIX.

Objectum vero, cujus intuitu constitutio nostra sancita est, versatur in rerum a defuncto relictarum possessione, quam petit, qui ab illo est institutus. Instituuntur autem heredes vel in universa hereditate, vel in ejusdem parte. De illis, si *L. nostræ* uruntur remedio, dubium non est, quin in omnia & universa defuncti bona immittantur, ita, ut nihil intersit, res mobiles sint, an immobiles; corporales an incorporales. *BOCER cl. 5. D. 23. n. 57.* Quare petentem in nomina quoque esse mittendum sana ratio suadet. Si quando vero metuendum esset, in hæc nomina missum magnam eorum partem esse distracturum, iisque, ad quos in petitorio forte est perventura hereditas, evacuatam nominibus hereditatem relicturam, judicis est, misso injungere, ne pendente lite nomina exigat, & si hoc necessitas flagiter, exacta in judicio deponat. Confirmat hoc sententia

ria in curia, quæ Jenæ est, provinciali lata: *Daß Beklagten Principalin biß zu Austrag der Sache diejenige Capitalien, so sie eintreiben wird, und zwar deren ein jedes bey Verlust derselben, entweder bey diesem Gerichte hinterlegen, biß sie beglaubte Anzeige und Versicherung gethan, daß sie solches in denen hiesigen Landen hinwiederum sicher unterzubringen vermægend, oder deßhalb hinlængliche Caution bestelle. Würde hienächst Klager beybringen, daß ermeldten Beklagten Principalin bereits einige zu der streitigen Erbschafft gehærige Capitalien würclich erboben, und solche gar außser Landes gebracht, so ergebet auch dießfalls ferner was recht ist. V. R. W.* Eadem ratione propter incertum subsequentiis ipsius peritorii tanquam iudicii principalis eventum consiciendum est rerum, in quarum possessionem heres missus est, inventarium, veluti existimat cel. *ULRICVS HVBERVS prælect. ad Pand. Lib. XLIII. Tit. 2.*

§. L.

Qui non fuit ex assè heredes, instituti sunt vel in parte juris; vel rebus quibusdam hereditariis, quam institutionem vocant: *in certa re.* Quod ad hanc, haud injuste dubitant, an ita instituto *L. nostræ* remedium competat, propterea, quod in re certa institutus proprie heres non fit, sed pro legatario habeatur, *L. 13. Cod. de hered. instit.* ubi tamen supponere videntur casum, quod heredi certæ rei coheres universaliter, sive ex certa juris parte, sive simpliciter sine parte datus sit, qui simul hereditatem adierit; etenim, si heres certæ rei coherede caret, vel coheres quidem universalis datus sit, sed qui hereditatem repudiavit, certæ rei denominatio pro non adjecta habetur & institutus

stitutus in re certa haud aliter atque heres universalis consideratur *L. 1. §. 4. ff. de hered. instit.* Pariter si duo vel plures iique omnes in rebus certis instituti, hæc certæ rei adjectio pro prælegato habetur, & ita instituti tanquam heredes reliqua inter se bona dividunt. *L. 9. §. 13. & 35. pr. ff. de hered. instit.* De his igitur, qui vel soli vel cum aliis in certa re tantum institutis certæ cujusdam rei facti sunt heredes, non est, cur disputemus, quam per LL. adductas dextra rei mentione ab heredibus plane non differant. In eo potius quæstionis cardo vertitur, an detur *L. nostræ* beneficium in certa re instituto, cui vel coheres universalis, & qui hereditatem adivit, vel simpliciter datus est, ubi quippe institutus in certa re habetur pro legatario? Et sane, quod si ex ipsius constitutionis textu res est dijudicanda, probe est considerandum, num verba: *vel ex parte institutus*, partem bonorum, seu certam rem, aut vero hereditatis partem, seu *juris* respiciant? Mea quidem sententia constat loqui ea de ipsa quota hereditatis, quia, si verba *L.* ex antecedentibus explicantur, ex ipso verbo: *ex assè*, facillime patet, constitutionem per verba subsequentia: *vel ex parte*, haud certam rem, sed partem juris & ipsius hereditatis intelligere, totamque legem, non de bonis, sed de ipsa hereditate ejusque partibus sub assè comprehensis esse accipiendam. Quæ cum ita se habeant, haud videretur statuendum, in certa re instituto remedium *dictæ L.* directo competere, quum ipsa *L.* verba hoc illi non tribuant. Benigna tamen DD. interpretatione utile hoc remedium ei quoque, qui in certa re est institutus, dandum esse censuerunt, præcipue quod hæc nostra constitutio ultimis voluntatibus quam maxime favere & extensionem pariat, ut & absolum non sit, certæ partem

ris bonorum dari possessionem *L. 6. pr. ff. de bon. poss.*
Cui & hoc accedit, quod etiam legatario utile hoc
remedium non denegetur. LAUTERBACH *Coll. Lib.*
XLIII. Tit. 2. §. 15.

§. LI.

Sicuti vero mittitur in possessionem, qui in testa-
mento non vitioso *scriptus est heres*, ac porro heredes
vel primo vel secundo, vel etiam adhuc ulteriori
ponuntur ordine, i. e. vel instituuntur vel substituuntur;
ita nihil interesse videtur in possessorio nostro ju-
dicio, quo quis ordine scriptus inveniatur, quam
æque sit heres in testamento scriptus; Numerus e-
nim primi & secundi non mutat substantiam rei, sed
ordinem tantum constituit & heredis appellatione ex
fermonis proprietate substitutus venit, *L. 65. de V. S.*
ac heredum appellatio omnes omnino successores
comprehendit; TIBERIVS DECIVS *Volum. I.*
Resp. 32. n. 3. Quin substitutus quoque vocatur he-
res institutus, *pr. Inst. de vulg. Subst.* Apprime vero
notandum est; tunc demum ex sua substitutione re-
medio nostro mittendum esse, ubi substitutionis cau-
sum, sit vel in vulgari vel in pupillari, extitisse, do-
cuerit.

§. LII.

Enimvero, si de possessione certet institutus ac
substitutus, ille merito huic præferatur, necesse est.
Institutionis enim ordo, quem testator servari voluit,
eam saltem differentiam inter eos constituit, ut, qui
priors sint in institutione ac testatoris intentione,
priors quoque debeant esse in successione. Et hic or-
do

do servandus erit in immiffione ex constitutionis no-
 ftræ remedio, quod in concursu heredum diverfo
 gradu fcriptorum, datur illi, qui alterum, quod ad
 institutionis prærogativam, præcedit. *L. 1. Cod. de
 edict. Div. Hadr. toll.* Dantur equidem in jure no-
 ftro cafus, quibus contra testamenti ordinem insti-
 tutionisque feriem fubftitutus instituto præfertur,
 veluti in cafu *L. 57. ff. de hered. infl.* Ita quoque fi-
 eri potèst, ut fubftitutus ante fubftitutionis cafum in
 partem hereditatis fuccedere poffit, uti videre licet
 in *§. ult. Infl. de vulg. fubft.* De hoc vero, quum
 prævia tantum altiori cognitione conftare queat, mif-
 fio vero celeritatem defideret, dilata in ulteriorem di-
 fceptationem quæftione principali, magis expediet, in-
 ftitutum mitti in poffeffionem, quam fubftitutum, us-
 que dum de utriusque jure fatius liquere poffit.

§. LIII.

Quodfi vero fubftitutionis cafus extiterit, quod
 ad confequendum hoc remedium, perinde effe credi-
 derim, quæ demum fubftitutio intelligatur, five hæc
 fit pupillaris five vulgaris expreffa, five etiam utra-
 que tacita. Tacitam fubftitutionem quod attinet,
 videor mihi audire objicientes: tacitam fubftitutio-
 nem, quum legi non poffet, haud quoque dici pof-
 fe fcriptam, & fubftitutum proinde non fcriptum ex
L. remedio mittendum non effe. Refpondeo: Scri-
 prum etiam dicitur illud, quod vigore fcripti appre-
 henditur, legique videtur id, quod ex vi & potesta-
 te verborum exprefforum fana confequentia ducitur.
 Quid? quod præterea fubftitutus, cujus nomen in
 testamento cernitur, quoad tacitam fubftitutionem ipfa
 legis difpofitione pro fcripto habetur.

§. LIV.

§. LIV.

Constitutionis nostræ beneficium competere heredibus in testamento directo institutis, extra omnem dubitationis aleam est positum. Num vero fideicommissario eique universali (*) in testamento scriptura comprehenso hocce subveniatur, inquiram. Obstare in genere fideicommissario potest, quod L. constitutio in heredem tantummodo sit directa, fideicommissarius autem heres proprie non sit. Sed ficulneo hoc nititur fundamento; sufficit enim fideicommissarium heredis loco succedere L. 2. ff. ad Sc. Trebell. imo omnes heredum nomine veniant, qui in universum jus defuncti succedunt, arg. L. 24. de V. S. TIBERIVS DECIANVS Volum. I. Resp. 32. n. 3. Ejusdem farinae est illa objectio; quod, quum fideicommissarius in heredis locum succederet L. 2. ad Sc. Trebell. in jus etiam illum succedere, sequatur; quumque L. beneficium non daretur heredi, qui jam est in possessione, ita nec dari possit ei, qui heredi surrogatur; surrogatum enim sapere naturam ejus, cui surrogetur. Minus autem quadrat surrogati respectus in restituente & accipiente, utriusque enim parem esse conditionem, nulla necessitas exigit. Rem vero ut eo penitus inspiciamus, aliquos a se invicem casus distinguere necessarium esse duco. Aut enim fideicommissario restitutio facta est, verbis tantum, aut re, id quod quo fiat modo docet L. 37. ad Sc. Treb. aut nulla plane facta est restitutio. Ad primum quod spectat, non sane est, cur dubitemus, fideicommissario, cui verbo est restituta hereditas, L. nostræ concedendum esse remedium, quippe cui verbalis restitutio possessionem non tribuit, nihilo tamen

tamen minus in hereditate jus operatur. Nec ob-
 stare fideicommissario potest, ipsum ex manu heredis
 accipere hereditatem debere; ubi enim amplius
 fiduciario liberum non est, velit fideicommissario
 hereditatem restituere nec ne, sed jam ipsa lege ad
 eandem restituendam compellitur; cur actualis illa &
 realis de manu heredis restitutio expectetur? Ne
 vero directo succedere videatur, necesse est, ut ver-
 bis hereditas restituatur, quæ verbalis restitutio jus
 fideicommissario tribuit; hac enim facta possessionem
 ipse iudicis autoritate capere poterit, legisve nostræ
 uti remedio. Aliquorum opinioni, utile saltem in
 casu proposito dari remedium, adstipulari videtur JA-
 COBUS MENOCHIVS *adip. poss. rem. IV. n. 181.* Di-
 rectum vero competere non male statuit LAUTERBA-
 CHIVS *Coll. Lib. XLIII. Tit. 2. §. 16.* Hic enim
 fideicommissarius directo heredi æquiparatur, quod
 in eum omnia jura tam activa, quam passiva omnesve
 actiones ipsa statim restitutione verbali transmittan-
 tur. *L. 63. ff. ad Sc. Treb. Jo. BRUNNEMANNVS*
ad b. L. n. 13. CHRISTOPH. PHILIPPVS RICHTERVS
n. 115. Sed de nomine actionis in Praxi, cum
 in re ipsa utilis & directa actio conveniant, multum
 disputare forsân supervacuum erit.

(*) Singularis enim, quia a legatario hodie non differre dici-
 tur, directum nostrum remedium non habet. DAVID
 MEVIUS *Part. 1. Dec. 97.* Utile vero illi, quia & le-
 gatario conceditur, recte tribuit LAUTERBACHIUS *Lib.*
XLIII. Tit. 2. n. 16.

§. LV.

Quum vero, secundo casu, fideicommissario re-
 facta sit restitutio; animum non subit dubitare; quin
 locum non habeat interdicti remedium; CHRIST.
 PHILIPPVS RICHTERVS *ad b. L. n. 114.* Ipsa enim
 hac

G

hac reali restitutione quis possessor efficitur. Adipiscendæ vero possessionis remedia illis dari, qui jam possident, vel petere aliquem id, quod jam habet, absolum est ac frustraneum. Lex autem & natura frustranea abhorret *L. 14. ff. ut Legat. seu fideic. caus. cav.* Petere vero posse fideicommissarium, se miti ad possessionis suæ solemnem ac judicialem confirmationem, plerique DD. sentiunt, de quo supra §. 23. JO. BRUNNEMANNVS *ad h. L. n. 14.*

§. LVI.

Quod ad tertium denique, ubi fideicommissario neque *re* neque *verbo* est restituta hereditas, omnes in sententiam, constitutionis nostræ beneficium huic impertiendum non esse, pedibus eunt. Sed de jure stricto & subtili hoc est intelligendum. Et profecto fideicommissarius in hereditate per fideicommissum relicta nullum jus ante restitutionem competit, nec aliter illud, quam ex restitutione, accipiunt. *L. 63. pr. & 37. ff. ad SCrum Treb.* DAVID MEVIUS *Part. IX. Decis. 134.* JOANNES BRUNNEMANNVS *in Cod. n. 12.* CHRISTOPH. PHILIPPVS RICHTERVS *n. III.* SAMVEL STRYCKIUS *de success. ab intest. Diff. VII. Cap. 4. §. 3.* Restitutionem vero necessariam non esse, ubi fideicommissum ipso jure transit, clara res est. Hic enim, licet fideicommissario nulla facta sit ab herede gravato restitutio; actiones tamen & jura ab ipsa *L.* deferuntur, (*) qua de re casus aliquot tradit *L. penult. §. 1. Cod. ad SCr. Trebell.* Præter quos & ille notandus est, quod ecclesia, cui relictum est fideicommissum, opus plane verbali restitutione non habeat, quum ipsa legis dispositione in eam jura & actiones fideicommissi transferantur. *L. ult. Cod. de S. S. Eccles.* (*) Omnes

(* Omnes ac singulos pene casus, quando I. restitutionem inducit, sigillatim recenset SAMVEL STRYCKIUS de *succession. ab intest.* Diff. VII. Cap. 4. §. 4.

§. LVII.

Hiscæ ponderatis, jam, quæ in ipsa demum testamenti productione observanda, paucis commoneam. Testamentum vero coram iudice promendum esse, quod nullo visibili vel sensibili labore vitio, iudicemve missionem in bona decretorum iudicare debere, sine testamentum tali vitio macularum nec ne, ex iis, quæ §. 21. allata sunt, notum est. Enimvero, quum fieri hoc non possit, nisi ipsæ testamenti tabulæ, de quarum externa perfectione quæstio moveretur, oculis ipsius iudicis subiciantur; non potest non inde concludi, ad petendam in bona defuncti missionem non copiam testamenti sufficere, sed originale vel authenticum testamenti in iudicio esse proferendum. Accedit, quod eum in finem offerantur testamenti tabulæ, ut inde, se scriptum esse heredem, quis prober; exemplum vero non probat, *arg. authent. si quis in aliquo documento Cod. de edendo. l. 3. Cod. de divers. rescript.*

§. LVIII.

Haud equidem cuicumque sumto ab originali exemplo circa dictum remedium derogandam esse fidem, credas. Pro circumstantiarum enim varietate, sub quibus exemplum confectum est, non potest non ejus fides variare. Eisdem nimirum, ac originale, vires habet exemplum, vti quidem MASCARDVS de *probat. Vol. II. concl. 711. n. 17.* putat,

G 2

ubi

ubi exemplum iudicis auctoritate legitime de verbo ad verbum sit transcriptum, publicoque sigillo corroboratum. Itidem missionem operatur antigraphum, quod ab eodem, qui originale scripsit, notario, transcriptum est, & subscriptum, JACOBVS MENOCHIVS n. 653. cujus illa mihi videretur esse ratio, quod, quia utriusque scripturae auctor est, utriusque etiam scripturae eadem habenda est fides. Praeter haec antigraphum ab originali descriptum, sive sit ab eo, qui originale scripsit, sive ab alio confectum notario, plenam mereri fidem, eique in missione decernenda standum esse, iudicat IDEM n. 654. cujus rationem suggerit L. 18. Cod. de probationibus; quod nimirum pro iis, quae in hisce instrumentis publice confectis deprehenduntur, iter praesumptio veritatis, & falsitatis proinde adversario incumbat probatio, quae vero, quum altiore requirat indaginem, in possessorio nostro remedio locum habere non possunt. Originalis porro robur exemplum accipit, ubi citatis, contra quos probare exemplum debet, vel perentibus eis confectum est; MASCARDVS n. 72. propterea, quod ita conditum ipsum dici queat authenticum, plenissimeque contra illum probet, quo praesente ac volente transcriptum est. Simili denique ratione probat contra eum, qui dedit illud; IDEM conclus. 711. quia nemo tam stolidus creditur, ut falsa alii documenta in sui ipsius incommodum ac detrimentum suppeditet, & quia, qui dat instrumentum, verum illud esse confiteri videtur. arg. L. 45. §. 6. ff. de iure fisci.

§. LIX.

Sunt vero, quae attuli, merae exceptiones & confirmant

firmant in casibus non exceptis regulam, testamentum idque authenticum esse coram iudice producendum. Coram competente vero hoc fieri debere constitutio nostra vult per verba: *ut si quis ex asse vel ex parte institutus competenti iudici testamentum ostenderit &c.* Ex re itaque mea esse puto disquirere, quis hic pro iudice competente habeatur? Id quod ut eo faciliori negotio peragam, duo ab invicem casus lubet fecernere. Vel enim in bona immissio sine ullo plane adversario, rebus hereditariis ab alio non possessis, earumque possessione nondum adprehensa peritur. Hoc certe casu, quum adversarius non appareat, nulla etiam potest haberi domicilii ratio, nec ejus, qui non est, fingi domicilium potest; solum proinde restat forum, ubi res hereditariae, de quarum agitur possessione, constitutae reperiuntur, nec extra illud inveniri aliud potest. Vel autem adversarius adest, qui res hereditarias possidet; & hic iterum apprime videndum est, habeatne ibi, ubi res sunt, adversarius, an alibi, domicilium. Priori casu itidem nullum superest dubium, quin recte iudex imploretur, cujus forum tam res hereditariae, quam adversarii persona agnoscunt. Sin vero alibi adversarius habiter, & fortasse per alium bona hereditaria possideat; tunc sane obtinere videtur decisio *L. 2. Cod. de Interdictis.* ubi rescripterunt ita Imperatores: *Præses provinciae in eum, qui ejusdem provinciae non est, nec ex interdicto potest cognoscere.* Hic itaque quum Imperatores iudici, cujus jurisdictioni adversarius obnoxius non est, ex interdicto cognoscendi facultatem non tribuant, ac proinde non tam locum, ubi res, de quarum possessione agitur, sitae sunt, quam eum, ubi adversarius domicilium habet, constituisse videantur interdicto idoneum, dubito, an immissio-

nem in bona alius, quam quem adverfarius judicem agnofcit, decernere jure queat. Hoc itaque cafu, quod ad cognitionem, domicilii forum fat competens efle, plurimi funt, qui exiftimant. At enim actua- lem in bona hereditaria immiſſionem quod attinet, immiſſionis actum fieri non niſi ab eo poſſe, cujus juridiſtioni bona, quorum immiſſio decreta eſt, ſubjacent, omni proſpecto caret dubio, *L. 12. ff. de rebus aut. jud. poſſ. & nor. Gothofr. L. un. Cod. ubi de hered. agatur.* Quam ob cauſſam, quodſi ipſa miſſio- nis quaſtio in foro domicilii terminata ſit & excuſſa, bona vero, in qua perens jam eſt mittendus, alienae ſubſint juridiſtioni, neceſſe eſt, ut, qui de mittendo ſententiam tulit, judex litteras, quas vocant mutui compaſſus, quae etiam *requiſitoriales, remiſſoriae & ſub- ſidiales* audiunt, ad judicem fori rei ſitae concedat, qui actuali demum in bona immiſſione ſententiam a priori latam exequatur, *d. L. 12. §. penult. ff. de rebus aut. jud. poſſ.* id quod, ſi legitime fuerit requiſitus, denegare plane nequit; quod ſi fecerit, ad ſuperio- rem recursus patet; *JACOBVS MENOCHIVS d. rem. n. 411.* quum una per alteram juridiſtione mutuo debeat auxilio adjuvari, *RICHTERVS d. L. n. 307.*

§. LX.

Poteſtatis vero intuitu, quod ad actualement in bona miſſionem, judex competens videtur eſſe, qui mixto gaudet imperio; *Vid. VIGLIVS ZVICHENVS prael. n. 18.* Ubi enim effectum fortiri ſuum immiſſio debet, contingere vero poteſt, ut contradictores ma- giſtratus juſſui refragentur; ea opus eſt coercitione, mediante qua adverſus invitos ac reluſtantes jus red- ditum exequatur. Jus itaque exequendi, quod vel mixtum

mixtum imperium dicitur, vel ad illud pertinet, iudex habere deber. Consistit enim in potestate modice coercendi invitos, & in cogendi remediis etiam est missio in possessionem, l. 4. §. 4. de *damno infect.* & manus militaris l. 68. de *R. V.* Haud itaque mittere posse magistratum municipale edocemur ex l. 4. ff. de *jurisdictione* juncta l. 26. ff. ad *municip.* Quare & delegato potestatem in bona immittendi actuale competere posse multi dubitant & negat glossa d. legis. Rectius autem hoc asserit ZVCHARDVS n. 171. hanc ob rationem, quia res celeritatem desiderat, quamvis mihi quidem hæc ratio non placeat. Palmaria potius, me iudice, hæc ratio posset esse, quod mixtum imperium mandari possit, ita & delegari. Mandari enim potuerunt ea, quæ jure ordinario magistratui sub generali concessione competebant, quod patet ex l. ult. §. 1. de *officio ejus cui mand. est jurisd.* Jurisdictionem itaque cum mixto imperio ad eum, cui mandata est jurisdictio, transire, in idem constat arg. l. 1. §. ult. *ibid.* Quamvis itaque delegati strictiori significato sint iudices extraordinarii, quibus jurisdictio in certa causa est delegata, & tam a summa potestate, quam a magistratu subalterno constituantur; iis tamen, quæ dantur a summa potestate, tanto minus exequendi potestatem denegemus, quanto magis ordinariorum iudicum vices gerant; C. *significasti* 7. de *offic. jud. deleg.* De iis vero, qui a magistratu subalterno delegantur & universa in certa causa jurisdictione non gaudent, quippe saltem ad actus quosdam expediendos dati, aliud dicendum esse, libentissime largior.

§. LXI.

Ne ipsius vero processus formam circa dictæ L. remedium observandam tacitus plane videar præterire, pauca saltem, quæ ad rem faciunt, attingam. Libellum itaque, citationem, & litis contestationem quod attinet, hæc omnia non esse de essentia d. remedii, nisi extante contradictore, (*) clara res est. Hic enim ubi non adest, cur offeratur libellus, quum iudex causæ cognitione supersedere queat? cur citatio fiat, quum, qui citari possit, nullus extet? &c. Dantur equidem, qui generalem citationem necessariam esse arbitrantur, quia forte, qui veniunt ab intestato, læderentur; ecquis autem, quæso, citandos autumabit eos, quos non credit in possessório victuros esse? Non certe obligatus est missionem petens, quærere contradictores. E contrario quum missio petatur in bona, quæ ab alio, sit, quo velit titulo, possidentur, citationem possessoris necessariam esse, nullum est dubium; quia forte exceptiones missionem remorantes suppetere possent, quid? quod nemo, licet injuste possideat, inauditus de possessione sit deiciendus; Vid. ANTONII FABRI *Staats-Cantzley Tom. XLVI. pag. 534.*

(*) Dices: quid opus est hoc remedio, ubi nullus est, qui contradicat? Respondeo: Possidentur interdum ab alio bona, qui, si iudicis autoritate immitteris, ad contradicendum non venit, nec contradicere audet; innumeras vero, si propria illa occupare autoritate velles, difficultates desuper foret excitaturus, iudicis adhæc autoritate possessionem accipere conducat, ubi de aliorum litigandi pruritu securus non es, ut justam statim possessionem docere, ejusve commodis in processu super hisce bonis cæpto fruaris, de quo supra §. 31. in fine ut & alia multa præteream,

§. LXII.

LXII.

De eo autem, (ut ad probationes in remedio nostro pergam) an heres bonorum possessionem irriperraturus mortem defuncti probare debeat, veteres Icti ferram contentionis reciprocant. Putarunt aliqui hac probatione vel demonstratione potius opus non esse, quia, si heres testamentum produceret, eo ipso de testatoris morte præsumtio nasceretur, quid? quod modici admodum esset præjudicii ex parte testatoris, in eam aliquem mitti possessionem, quæ, ubi testatorem, adhuc vivere constaret, revocata censeretur. Rectius vero alii ut & plurimi recentiorum, semiplenam hic requiri probationem, si mors testatoris notoria non est, arbitrantur. Quodsi enim nulla est viventis hereditas, *L. 1. ff. de hered. vel act. vend. & L. ult. Cod. de pactis.* heres non potest adspirare possessionem prius, quam decesserit ille, in cuius universum jus mitti sese cupit, *L. 2. §. 4. ff. quemadm. test. aperiantur.* Quem decessisse facti est, nec præsumitur; & licet in promptu testamentum habeat, inde tamen testatoris obitus non inferitur, quum etiam surripere aliquis testamentum potuerit, vel aliis ex causis heres testamentum habere queat. *L. 2. Cod. quemadm. test. aper.* Satius proinde est, unius saltem testis, qui mortuum testatorem vidit, vel sepulturæ interfuit, depositione testatoris probasse obitum, uti mecum sentit SCHNEIDEWIN. *ad Tir. Inst. de nupt. Part. IV. de divort. n. 42.* BENEDICTUS CARPZOVIVS *Lib. VI. Resp. 19. n. 6.*

H

§. LXIII.

§. LXIII.

Num vero a lata inter adversarium & heredem scriptum sententia de immittendo liceat appellare? videndum est. Non recipiendam esse ab adversario adpellationem, quod dilationem missio heredis non patiatur, *L. ult. ff. de appell. recip.* indistincte DD. asserunt propter *L. ult. ff. de appell. recip. & L. 6. Cod. quorum appell. non rec.* Ita enim sentit DAVID MEVIUS *Part. II. Decis. 282.* & NICOLAUS CHRISTOPHORUS DE LYNCKER *anal. ad STRUVII Syntagm. Lib. XLIII. Tit. 2. in fin.* Et hoc non tantum favori, qui testamentis contingit, quod paratam habeant executionem, responder, sed etiam invincibili LL. allatarum argumento confirmatur. Caveamus autem putemus, quamvis injustam & aperte nullam de mittendo latam sententiam contra appellationem injuste condemnati munitam esse; quin potius hoc casu admitti appellationem statuit DAVID MEVIUS *Part. IX. Dec. 134. n. 4.* Interest autem, ut sciamus, an LL. supra adductæ appellationem in hoc remedio recipi prohibentes hoc intelligant, tam quoad effectum suspensivum, quam devolutivum? Evinci ex ipsis legibus hoc non potest; nec DD. hanc distinctionem attingisse videntur; præter quod JACOBUS MENOCHIUS in hac re omne punctum ferat, erudite sentiens, appellationem quidem non impedire sententiæ executionem, concedere tamen devolutionem cognitionis justitiæ; admittendam igitur esse appellationem, quod ad effectum devolutivum, licet minime suspensivum. Cujus sententiam tanquam in foro receptam amplecti cur dubitemus? vel tanto magis, cum jure canonico appellatio in

cauf

cauffis possessoris quoad effectum devolutivum recipiatur, atque testamentorum favori eorumque paratæ executioni nec præjudicium ferre nec moras necesse possit. Haud immerito autem quoad utrumque effectum admittenda erit appellatio, ubi appellansem legitimum esse contradictorem appareat; hunc enim missionem ac summarium processum impedire, supra relata docent; vel ubi certissimis constet argumentis, intentato remedio locum non esse.

§. LXIV.

Ducimur ad quæstionem: *num contra latam de mittendo in possessionem sententiam petere restitutionem in integrum liceat?* quam decifurus merito distinguo, an hæc in integrum restitutio altiorem requirat indaginem, aut statim de illa liquere possit. Et sane priori casu admittendam non esse restitutionis petitionem, suadet illa ratio, remedium nostrum non ferre moram. Posteriori vero restitutionis in integrum petitio per modum exceptionis proposita nec minus in continenti probata & liquida, quin effectum fortiat, missionisque impediatur executionem dubius non hæreo. Ipsum sive cum sive sine contradictore missum, contra missionem in integrum restitutionem petere posse, puta si esset aut fuisset minor, & hereditas multo aere alieno esset gravata, nullum est dubium. Quin & missionis deferere poterit beneficium.

§. LXV.

Ad ipsam denique actualem immisionem seu executionem quod spectat, ita eam fieri consultum est,

H 2

utne

utne, si quando de legitima heredis possessione ac
judiciali immiffione dubitetur, missus omni proba-
tione destituatur; quod ne eveniat, immiffionem he-
res testificatione publicarum personarum prudenter
& legitime accipit, uti hoc loquuntur ipsa L. verba:
*Et eam testificatione publicarum personarum heres acci-
piat.* Quæ vero hæc sint disquirat VIGLIUS ZUI-
CHEMUS *præl. n. 55.* Glossa nostræ legis per eas intel-
ligi putat executorem cum tabellione. Et hodiernum
hanc missionem per nuncium fieri publicum, vel no-
tarium, vel etiam alicubi per judicem provinciale
docet CHRIST. PHILIPPUS RICHTERUS *ad L. ult.*

n. 312.

§. LXVI.

Vix ac ne vix quidem exceptiones, quæ altiori
indigent perscrutatione, hanc ex L. declarata immif-
sionem impedire, nec quemlibet indistincte contra-
dictorem admitti ex supra dictis elucescit. Legiti-
mam vero contradictionem, qua jus testamenti statim
æque apparenter dubium redditur, spernendam non
esse vel rejiciendam, æquitatis ratio postulat. Legi-
tими autem contradictoris nomen mereri putarem,
qui possidet, ac titulum suæ possessionis allegare, de-
que jure suo docere in continenti potest. Ita sen-
tit HENRICUS *nobilis dominus* DE BERGER *Oecon.*
Juris Lib. II. Tit. IV. §. 531 n. 3. Quemlibet vero
titulum ab heredis institutione omnino diversum al-
legasse, veluti, si quis se emisse a testatore, vel ab
eo donata fuisse diceret, haud sufficere judicat JA-
COBUS

CORBUS MENOCHUS *n.* 557. Si tamen testatoris
 chirographo id probare possit, contradictio præ-
 potens foret, & efficax. Multo itaque minus le-
 gitimus contradictor audiet ille, qui possidet, ni-
 hilque præter solam allegare possessionem potest.
 Ita quoque, quum in legitimo contradictore præter
 titulum etiam possessio requiratur, sequitur, non pos-
 sidentem, sed solummodo titulum allegantem, vel
 uti se esse ab intestato heredem, vel scriptum in alio
 testamento, nisi sit testatoris posterius, impedire mis-
 sionem non posse, uti docet IDEM *n.* 559. Id quod
 etiam afferendum, licet, qui non possidet, ex eodem,
 quo missio futura est, testamento titulum singularem
 possit allegare. ZUCHARDUS *n.* 382. Prono hinc fluit
 alveo, fideicommissario in iisdem testamenti tabulis
 scripto, nec adhuc possidenti legitimi contradictoris
 nomen subtrili jure non esse tribuendum, nisi ei re-
 stituta sit verbis hereditas, vel concessa sit a testato-
 re potestas, propria eandem autoritate occupare, vel
 fideicommissum ipso jure ad fideicommissarium
 transeat (§. 56.). Res eo redit, ut, qui ipse remedio
 nostro uti potest, etiam pro legitimo contradictore
 habeatur; cui enim datur actio, multo magis datur
 exceptio *L. 1. §. 4. ff. de superficiebus.* Quare fidei-
 commissarium, qui possidet, ac jus fideicommissi
 probare in continenti potest, legitimum esse contra-
 dictorem, patet; id quod etiam de legatario posses-
 sore dicendum est, nec non de mortis causa dona-
 tario, qui fundi donati possessionem apprehendit,
 ita, ut in possessorio summario adversus heredem fi-
 deicommissarium sustineatur, uti statuit HENRICUS
nobilis de BERGER Oec. Jur. Lib. II. T. IV. §. 52. n. 3.
 Hodie fideicommissarium, etsi non possideat, si jus ta-
 men sui fideicommissi puri & universalis, non singu-
 laris,

laris, ex testamento eodem aut posteriori in continenti probare potest, ut legitimum contradictorem, in Praxi respicere Judex possit, non ut missionem totam impediret, sed ut statim directus fideicommissarium in compositionem admittere cogatur.

§. LXVII.

Sicuti vero, quod nulliter factum est, pro non facto reputatur; ita missionem contra juris præcepta factam revocandam & pro nulla declarandam esse, evicta res est. Qua de causa, si contradictor, qui possedit, extitit, citatus autem non est, missio executioni data nulla est; quia judici, aliquem mittere in possessionem rei ab altero possessæ illo non citato, non licet, *L. 6. Cod. unde vi.* Ita quoque, ubi contradictor iste possessionem suam probaverit, revocanda erit immissio. Simili ratione, ubi, qui non possedit, contradictor probaverit, immissionem ex testamento abolito, cancellato, vel alio visibili vitio laborante factam esse, vel etiam testatorem bona mortis tempore non possedisse; immissionem esse rescindendam rationi consentaneum est. Imploratio autem de rescindenda immissione, nec non sententia rescissoria quem in modum concipiatur videre potes apud BARTHOLOMEUM LEONHARDUM SVENDENDORFFERUM *de actionibus Cap. X. Art. I. §. 26. & 27. pag. 53.*

§. LXVIII.

Coronidis loco huic Sectioni addimus adhuc quæ-

quaestionem : *an ad unionem prolium se extendat L. nostrae remedium & uniti inter se liberi in uenientum bona ex nostra L. se mitti recte postulent ?* Hanc ad rem eo curatius definiendam, inquiramus, num unio prolium in testamento fieri legitime possit, numque pactum unionis ultimis voluntatibus accenseatur? in hoc enim torum hujus rei & missionis impetrandae fundamentum poni, certum est. Primum quod attinet, unionis pacta sub variis multisve solemnitatibus celebrari LL. jubent. Huc spectat parentum & agnatorum proximorum consensus *L. 35. Cod. de transact.* & JO. BRUNNEMANNUS *ad h. L.* nec non tutorum, ANDREAS GALLIUS *Observ. pract. Lib. II. Obs. 125. n. 5.* vel, si uniendi puberes sint, eorundem consensus, BENEDICTUS CARPZOVIVS *Resp. Lib. V. Resp. 6. n. 19.* & Magistratus autoritas, veluti causae cognitio ac decretum *L. 2. Cod. de praed. decur. & arg. L. 6. Cod. de praed. minor. sine decreto non alien.* Tot solemnitates, si in testamento adhiberentur, actum sane testandi vitiarent, ac interrumperent. Hic vero debet esse continuus nec interruptus *L. 21. Cod. de testamentis;* & nocet actus extraneus, qui sub dispositione testatoris solitaria non comprehenditur. *L. 21. §. f. ff. qui test. fac. poss.* Hisce vero requisitis unionis in testandi actu omissis, liberisque nude in testamento exaequatis, exaequatio ista non esset unio prolium, sed mera paterna dispositio, liberique ira exaequati non ex pacto unionis, quippe legitime non celebrato, sed ex testamento immisionem petere dicerentur. His ita stantibus unionem prolium in testamento fieri non convenit. Unio tamen prolium solemniter celebrata & ad finem perducta testamento inferi potest. Ad alterum vero quod spe-

spectat; unionem prolium ad ultimas voluntates non referri ex eo liquet, quia veluti alia pacta non nisi mutuo dissensu dissolvantur: nec uti quidem ultimæ voluntates ambulatoria sunt, *L. 5. Cod. de Obl. & act.* Quæ quum ira se habeant, dicta vero *L. unica* pro testamentorum aliarumque ultimarum voluntatum causis militare videatur, in quorum numero pactum unionis prolium per ea, quæ dixi, non est; unitos directum *L. nostræ* remedium non habere crediderim. Attamen quum pactorum apud Germanos favor nullo non tempore eximius fuerit; facile indulgebimus, unitos ad exemplum remedii hæctenus declarati implorare posse officium iudicis nobile ad immisionem in bona consequendam, **SAMUEL STRYCKIUS** *de success. ab intestato Diff. VIII. Cap. 6. §. 23.* Eadem ferme est ratio pactorum dotalium in modum contractus conceptorum, ubi remedium nostræ Legis directo locum non habet; conjux tamen superstes itidem ad exemplum dicti remedii nobile iudicis officium implorare poterit. Confirmat hoc responsum quod exhibet **CHRIST. PHILIPPVS RICHTERUS** *Decis. XXXVI. n. 28.* Pacta quoque familiæ huc referri possunt; Sed faciliores hac in parte erunt contradictiones, de qua re in Sect. seq. differendi occasio nascetur.

SECTION

SECTIO II.

Membrum I.

DE USU REMEDII NOSTRI
CIRCA FEUDA.

§. LXIX.

Is jamjam, quæ ad L. nostram spectant, priori Sectione excussis, nunc, an dictum remedium *L. fin. Cod. de edicto D. Hadriani toll.* in feudis sibi locum vindicet? dispiciendum. Quantumvis autem hoc nostrum interdictum juris civilis remedium esse, nec inde ad feudales causas trahi posse videatur; certa ramen & evicta res est, LL. & consuetudines feudales, quæ quidem ad nos pervenere, ad decidendos omnes ac singulos circa feudorum controversias obvientes casus haud superpetere, ut proinde ad alia jura recurrere absolum non sit, quin potius necessitas ac utilitas publica id suadeat. Vid. TIBERIUS DECIANUS *Volum. IV. Resp. 83. n. 28.* Quum igitur, quod ad possessionis causas, parum disponant LL. & consuetudines feudales, jus vero Civile Romanum de hisce multa prudentissime ordinata suppeditet; possessionis profecto controversias circa feuda obvientes ex LL. decidendas esse civilibus, est in aprico. Dari vero remedia possessoria Vassalis docet ERNESTUS THEOPHILUS MAYER *Syn- tagm. Jur. feud. Cap. XX. §. 1.* & ex eo patet, quod non tantum naturali possessione sint præditi, sed & eis civilis possessio juris, quod eis in re & usu feudali constitutum est, recte tribuatur.

I

tuen-

tuendum possessoria eis dari remedia jam non est, cur multis deducam. Adipiscendæ enim possessionis remedia feudi successorii competere patet ex eo, quod ait HENRICUS A ROSENTHAL *Synops. Jur. feud. Cap. II. conclus. 29. n. 5.* & Vasallum, interdicto quorum bonorum posse experiri inter alios docet SAMUEL STRYCKIUS *Elect. Juris feud. Cap. 24. quæst. 21. Sect. 3. n. 78.* ita & Inerdictum quod legatorum dari vasallo, si feudum, quod ultimam dispositionem recipit, legatarius propria occupavit auctoritate, existimat ERNESTUS THEOPHILUS MAYER *cit. l. §. 2.* Pariter etiam nostrum illi competere remedium vult HENRICUS A ROSENTHAL *de feudis concl. 48. n. 2. aliique.*

§. LXX.

Quum autem hæc nostræ L. constitutio testamentariam primario successionem respiciat; præprimis demonstrare necessum erit, in feudalibus etiam testamentorum causas non exulare. Primum quidem est, quod obstat, quod alienatio feudi sit prohibita, ac proinde feudum nec ultima voluntate queat alienari; Secundum, quod in feudo succedentes iuxta tritam juris regulam, jus suum non ab ultimo defuncto, sed a primo acquirente habeant, proptereaque testamento hæc jus, quod jam habent, dari non possit; tantum abest, ut eodem adimi queat, *l. feud. 8. in pr.* & cum aliis hoc docet SCHRADER *de feud. Part. VII. Cap. 2. n. 12.* MATHIAS BERLICHUS *Decis. aur. 49.* HENRICUS A ROSENTHAL *Cap. VII. conclus. 2. pag. 269.* Attamen ista de omnibus plane ac singulis feudorum speciebus intelligi

ligi nequeunt, uti hoc asserit BARTHOLOMÆUS LEONHARDUS SUENDENDÖRFFERUS *de actionibus feud. Cap. X. Arr. 1. §. 1.* Quin, aliud statuendum est merito in iis quidem feudis, quæ liberam Vasalli dispositionem, vel allodiale[m] juris civilis successione[m] non respiciunt, qualia sunt feuda mere vel mixte hereditaria, ita quidem, ut in illis vasallus libere, ut in alia quavis re allodiali, disponere & in extraneos feudum ultima voluntate transferre queat, cujus testis est SAMUEL STRYCKIUS *cautel. test. Cap. VI. Membr. 2. §. 8.* in hisce vero ejusdem dispositio inter eos tantum, qui alias essent successuri, tam filios, quam agnatos subsistat, GEORGIUS ADAMUS STRUVIUS *Syntagm. Jur. feud. Cap. IX. §. 11.* Idem innuere videtur TIBERIUS DECIANUS *Volum. 1. Resp. 5. n. 119.*

§. LXXI.

Interdum quoque valere ultimæ voluntatis dispositionem in feudis ex pacto & providentia majorum vulgo DD. existimant, distinguentes inter feudum novum & antiquum, illoque casu vasallum posse etiam in præjudicium illorum, qui alias essent successuri, disponere statuentes, GEORGIUS ADAMUS STRUVIUS *Synt. Jur. feud. Cap. IX. §. 12. n. 4. pag. 344.* CHRISTOPHORUS PHILIPPUS RICHTERUS *Decis. XXV. n. 13.* CAMILLUS BORELLUS *Decis. univ. Tom. 1. Tit. 34. n. 214.* Et hoc multo magis valere accedente domini directi consensu putat HENRICUS A ROSENTHAL *Cap. VII. Concl. 7. n. 5.* quia, quod quis se mihi & alteri præstiturum promiserit, mea & promittentis voluntate pro lubitu revocari possit. (*) In antiquis vero vasallum filiis & agnatis testa-

testamento suo etiam consentiente domino directo præjudicium ferre non posse tam certum est, quam quod certissimum; uti sentit HENRICUS A ROSENTHAL *Cap. VII. Concl. 4. n. 1.* Consensu tamen & domini directi & eorum, ad quos successio feudi spectat, interveniente ultimæ voluntatis de feudo dispositionem licitam esse ac permissam, nullum est dubium, & est sententia RICHTERI *Decis. XXV. n. 9.* Sed quid hisce longius immoror? Sufficit, innumeris historiam scaterè exemplis, testamenta a Vasallis circa feuda fuisse condita.

(*) Quod de feudo novo vasallus in liberorum præjudicium disponere possit, mea quidem sententia non omni caret dubio. Inter feuda enim nova & antiqua nulla mihi, quod ad disponendi facultatem differentia videtur esse, adeo, ut cerebrinam potius illam existimem. Feudum namque tam novum, quam antiquum datur & vasallo, & ejus heredibus, *Vor sich und seine Erben*, eamque ob causam heredes, nempe feudales, in feudo novo æque ac in antiquo per istam feudi collationem primo acquirenti factam jus in hoc feudo succedendi acquirunt. Primo itaque huic acquirenti contra factum proprium, quippe quod pro se & heredibus feudum acquisierit, venire non licet, neque per hoc heredibus in investitura comprehensis præjudicare; quam sententiam quoque tenet *illustr. JOANNES GEORGIUS ESTOR Præceptor maxime colendus, & HENRICUS COCCEJUS Consil. Cæsar. resp. in causis illustr. Cons. XCII. n. 20. pag. 1231.*

S. LXXII.

Ultimarum præterea voluntatum dispositionibus obnoxia sunt feuda, si disponendi facultatem privilegium concedat vel consuetudo; quod in Lusaria superiori vigere novimus, ubi ex speciali privilegio ab Imperatore Maximiliano II. die 9. Aug. Ao. MDLXXV.

MD LXXV. concessio etiam ultimarum voluntatum dispositiones de feudis permittuntur, cujus rei mentionem facit & decisione confirmat RICHTERUS *Decif. XXV. n. 10.* Singularem quoque Comites Ranzoviae pollent jure, ut pro lubitu de feudis suis mortis causa queant disponere. Ita etiam in Delphinatu & aliis Franciæ Provinciis consuetudo generalis obtinet, ut in feuda succedatur eadem ac in patrimonialibus ratione.

§. LXXIII.

Jam ex iis, quæ dicta sunt clarius patescit; omnis plane generis feuda; eaque tam antiqua, quam nova, tam mixte quam mere hereditaria, suo modo testamentorum objecta esse, & vulgarem, quod in feudis testamentaria dispositio locum non habeat, regulam, modo propter ea, quæ dispositionem circumstant, modo propter qualitatem feudi singularem infringi. Quæ, cum ita sint & experientia rerum magistra nos satis superque edoceat, feuda hodiernum testamentarias dispositiones non abhorreere; Quid, quod sæpius eveniat, ut de feudis vasalli ultimum relinquunt eloquium, certumque porro fit & evictum, successoribus in feuda possessoria juris remedia nequiquam esse deneganda; extra omnem sane dubitationis aleam positum esse videtur, supra declarato *L. fin. Cod. de edicto D. Hadr. toll.* remedio in feudis, eodem ut in allodialibus fieri solet modo, locum esse; ita ut successor in testamento nominatus producto coram judice testamento, eoque nullo visibili vitio laborante, in feudi & eorum, quæ illi coherent, possessionem secundum *L. nostræ præscripta* immittatur.

ratur. HENRICUS A ROSENTHAL de feudis Cap. 12.
Concl. 12. n. 31.

§. LXXIV.

Ad rem nostram spectat exemplum Nobilium a Sturmfeder & Feignies. Condidit nimirum nobilis domina a Petri testamentum, in quo nobilibus a Sturmfeder & Feignies omnia sua bona & in his feudum Steinbach reliquit. Possidentibus vero & contradicentibus Comitibus a Leiningen, proposita fuit quaestio in responso facultatis Gieslensis Juridicae: *an dicti nobiles a Sturmfeder & Feignies remedio L. fin. Cod. de edicto D. Hadr. toll. experiri possent?* Et huc potissimum faciunt, quae in hoc responso leguntur sequentia: *Wie wohl nun, so viel den L. fin. Cod. de edicto D. Hadr. toll. belanget, vor die Herrn Grafen von Leiningen ziemlich gefährlich ausseheth, da 1) nebst der donatione inter vivos ein testament der verstorbenen Frau von Petri vorhanden ist, durch welches dieselbe ihre beyde Vettern den Herrn von Sturmfeder und von Feignies zum Erben eingesetzt hat; nun aber 2) Lex fin. Cod. de edicto D. Hadr. toll. mit sich bringeth, daß, wer ein dergleichen testamentum nullo visibili vitio laborans produciret, vermöge desselben so gleich immittiret werden solle, solches auch 3) in feudalibus statt hat und so gar Rechtsens ist, quod is quoque, ad quem alias feudi successio non pertinet, hanc immisionem impetrari possit eo effectu, ut agnati ab ea petere debeant, &c.* In feudis porro L. nostrae remedium obtinere colligere potes ex JUSTI HENNINGII BOEHMERI *Consult. Resp. Cl.* Ob nun wohl die Herrn Beklagten geständiger

ger maßen die Possess deyer gedachten Lehn-Güter ergriffen und in derselben sich nicht allein noch zur Zeit befinden, sondern auch das Præsidium L. fin. Cod. de edicto D. Hadr. toll. vor sich zu haben scheinen, nach welchem sie nicht alleine die Immissio in die gedachten Güter, so ferne sie die Possess nicht ergriffen haben solten, suchen und erhalten können, sondern auch nummebro, da sie selbige geständiger maßen ergriffen, bey derselben billig mainteniret werden müssen. &c.

§. LXXV.

Et hoc usque adeo in feudis vigere constat, ut etiam filiae, quanquam feudorum capaces regulariter non sint, in testamento vitio externo carente institutæ secundum h. L. in bona defuncti immittantur, nihilque referat, urrum filii vel agnati contradicentes possideant, nec ne, ita, ut hi ordinario processu ius suum persequi teneantur, quod multis probat BENEDICTUS CARPZOVIVS Lib. VI. Resp. 20. n. 17. pag. 47. & Part. III. Const. V. def. 18, n. 5. Confirmat hoc JUSTUS HENNINGIUS BOEHMERUS Consult. Resp. C. n. 5. Auch nicht hindern will, daß von Lehen-Gütern in solchen disponiret seye, von welchem doch regulariter keine testamenti factio bestehen oder gelten mag, zunahl nach der Interpretum Meynung auch dieses Interdictum in testamento super feudalibus condito Platz findet, adeo ut etiam filiae non obstante contradictione filiorum & agnatorum ex cit. L. fin. Cod. de edicto &c. mittendæ sint in possessionem bonorum feudalium, quæ pater tempore mortis possedit, & idem obtinere debeat in feudis hereditariis, quam non hereditariis. &c. Illustrat hanc materiam conclusum Iudicii Imperialis Aulici d. 4. Febr.

4. Febr. Ao. M DC XXV. In Sachen petite inmissio-
nis ex L. fin. Cod. de edict. D. Hadv. roll. Annae Mar-
garethae von Cronberg als ihres Vatters seel. weyland
Wolffen Cammerers von Worms, genant von Dalberg
in testamento solenni einziger instituirter universäl
Erbin, Klagerin an einem: gegen und wider Hansß
Georgen Cammerer von Worms, genant von Dalberg
und Consorten, Beklagten andern Theils, ist die Sache
für beschloffen angenommen, und auf vorgebrachtes Ori-
ginal-Testament und allem Vorbringen nach, zu Recht
erkannt, daß Klagerin - - in alle und jede des Testa-
toris Verlassenschaft, so er zur zeit seines Absterbens be-
sessen, und inne gehabt, es seyen bewegliche, oder unbeweg-
liche Güther, sowohl Baarschaften, Zinnsen, Renten,
Gülten und Gerechtigkeiten neben allen derselben Perti-
nentien, Ein- und Zugehörungen, wie auch in die Herrs-
heimische und Niedersteinische Güther, in das Guth Op-
pelsheim und Osthofen und in alle andere Güther, Zinsß,
Rent und Gefellen, so viel deren in weyland Eberhards
von Dalberg den 30. Jan. 1557. aufgerichteten Testa-
ment specificiret zu befinden, und der Testator zur Zeit
seines tädlichen Abgangs besessen; it. in den Hof zu
Bechtelsheim, vermög dessen zwischen weyland Eberhard-
ten und Georgen von Dalberg zu Herrnsheim, Dienstag
nach Catharinae An. 1549. aufgerichteten Kauf-Brie-
fes, und Georgen von Dalbergs sub eodem dato abgege-
benen Revers; item in die Flecken Avenheim, Heßloch
und Geißbitzheim; item in das Donauische Guth und
neu-erbaute Behausung und alle andere dazu erkauffte
Güther, an Aeckern, Wiesen, Weingärten, und derg-
leichen, so wohl, als in alle andere in des Testatoris letz-
ten Willen den 12. Dec. Ao. 1615. aufgerichteten Codicill
specificirte Güther, Renten, Zinnsen und Gefellen,

wie

missionem impedire velint, in continenti probare debeant, hæc bona feudalia ejus esse conditionis, ut ad feminas pervenire plane non possint.

§. LXXVII.

Num expectativarius, cui expectativa est legata, recte nostro remedio utatur? restat, ut videam. Utile hoc interdictum, ut illi tribuam, adducor ex eo, quod & legatario utile nostrum interdictum non denegetur Vid. LAUTERBACH. *Coll. Lib. XLIII. Tit. 2. §. 15.* feudique possessio etiam ante investituram in Vasallum transire queat. BURCKARDVS GOTTHELF. STRUVIUS *Jurispr. feud. Cap. IX. §. II.* Mortuo igitur ultimo Vasallo & expectativæ legatæ conditione jam existente, expectativarius oblato testamento non vitioso, ex quo de legata expectativa satis constet, perere poterit immiſſionem in feudum, cujus illi expectativa legata fuit.

Membrum II.

DE USU REMEDII NOSTRI IN FEUDIS
IMPERII ET CAUSIS ILLUSTRIBUS.

§. LXXVIII.

FEUDIS Imperii minoribus, quæ ratione nexus vasal-
litici atque disponendi facultatis inritu eodem,
quo feuda mediata, modulo lex & consuetudo me-
ritur, omnia, quæ de feudis in genere differui,
veniunt applicanda, ita, ut in his etiam *Remedii no-*
stri L. fin. Cod. de edi& D. Hadriani toll. usus deprehen-
datur.

datur. Tanto majorem vero ac præstantiorem dicti nostri remedii in feudis imperii majoribus usum esse putarem, quanto laxiori vinculo feudorum legibus ob insigni, quo fulgent, dignitatis fastigium adstricti sunt Imperii Principes, quantoque proinde frequentius evenit, ut de territoriorum suorum ac ditionum futura successione ejusve modo testamentis aliisve ultimis voluntatibus, ut plurimum quidem inter liberos disponere & mox æquis, mox inæqualibus partibus eos instituere, uni filiorum universum plane territorium assignare (*), vel eum insigni præ reliquis prærogativa condecorare, modumque regiminis gerendi præscribere soleant.

(*) An justum sit, inæqualiter liberos in Regnis ac Principatibus instituere vel jus primogenituræ introducere; de hoc acerrimo argumentorum conflictu DD. certant. Impugnat hoc armis & parvis NICOLAUS BETSIVS *trakt. de Statut. patr. & consuet. fiev. illustr. Cap. VIII. & IX.* Sed Andabatarum more pugnare mihi videtur, incongrue omnia, quæ in privata succedendi ratione justa sunt, ad publicam & illustrium successionem applicans. In privatorum enim hereditatibus æquitas naturalis exigit, ut liberi, quorum cuique paria jura natura tribuit, æquales accipiant partes. In publicis autem & Principum successionebus summa lex est rei publicæ salus ac incrementum, Principesque, qua tales, non pro suo proprio, sed ipsius Reipublicæ commodo succedunt. Ad ipsius vero Reipublicæ salutem ejusque securitatem contra externos eo fortius defendendam facit, si domus ac familiæ, quæ ad Reipublicæ gubernaculum sedet, splendor atque vires conservantur; id quod efficit jus primogenituræ; unicum enim & necessarium hoc ad familiarum illustrium splendorem conservandum esse Remedium, asserit HENRICVS COCCEJVS *Resp. 30 n. 2.* Plura quære apud HENNINGIVM ARNISÆVM *de Republica Cap. II, Sect. 7.*

§. LXXIX.

Innumera pene hujus rei exempla Historicorum libri continent, ut immensum ferme opus susciperem,

fi, quæ hujusmodi deprehenduntur, exempla sigillatim enarrarem. Quia vero, ubi testamenti factio valet, ibi Legi etiam supra declarata locus est; non possum non quædam ultimarum dispositionum de feudis imperii exempla laudare, ex quibus de feudis imperii majoribus mortis causa disponendi facultatem non nemo perspiciet. Testamentariæ nimirum extant dispositiones Joannis Wilhelmi Ducis Saxoniae, pro æquali regimine inter filios de Ao. 1573. Joannis Georgii, Ducis Saxo Ienacensis, pro introducenda primogenitura de Ao. 1641. Joannis Georgii I. Electoris Saxoniae, de Anno 1652. Adolphi Friderici, Ducis Megapolitani de Ao. 1654. Friderici, Serenissimi Ducis Saxo Gothani gl. m. qui filium primogenitum principem ac Ducem Saxoniae Fridericum unicum successorem esse, & linealem successionem in linea sua descendente vigere voluit, de Ao. 1685. Bernhardi Serenissimi Ducis Saxo Meiningeris gl. m. in quo filios suos ac Duces Saxoniae, Ernestum Ludovicum, Bernhardum, Fridericum Wilhelmum, Georgium Ernestum, & Antonium Ulricum heredes ac successores esse voluit, d. 12. Nov. Ao. 1688. Ernesti Ludovici, Serenissimi Ducis Saxo Meiningeris gl. m. qui itidem jus primogenituræ in linea a se descendente per testamentum de 26. Febr. 1721. introduxit, & quæ sunt alia ferme innumera. Præterea testamentorum in vexilli feudis frequentem esse materiam vel ex eo constat, quod non tantum observatis, quæ LL. feudales flagitant, veluti consensu Imperatoris & agnatorum impetrato, condant sæpenumero testamenta Imperii Principes; sed fieri quoque possit, ut domus quædam privilegium libere de terris feudalibus disponendi accipiat, quale præterdit Domus Austriaca, quæ munitam

fe

se dicit privilegio libere inter vivos & ultima voluntate de terris suis disponendi. Pacta tamen familiae semper Testamentis his praefertur. Nec etiam rarum est, Principes interdum hoc habere, ut absque Imperatoris consensu & confirmatione valide testamenta condant; Exemplo sunt Duces Saxoniae, qui ad testamentorum suorum validitatem Imperatoris confirmatione haud indigent. Et hanc Provinciae vel familiae consuetudinem sine Domini consensu disponendi omnino valere docet TIBERIVS DECIVANVS *Volum. IV. Resp. 3. n. 230.*

§. LXXX.

Usus Remedii supra declarati in feudis Imperii majoribus, ut eo fortius elucesceret, mearum sane partium fuit, ostendere, testamenta de vexilli feudis saepe saepius condi, ac testamentariam in illis non minus obtinere successione. Jam vero & in hisce causis dictum remedium haud exiguum praestare usum, tam ex iis constat, quae §. LXX. deduxi, quam exinde pater, quod Imperii Principes in causis eorundem decidendis, moribus ac consuetudinibus patriis nihil desinientibus ad Jus Civile Romanum recurrere non raro soleant, ex eodem causarum, quae inter eos vertuntur, decisiones, cautelas ac juris remedia petituri. Dices: Cur haec juris remedia curabunt Imperii Principes, qui pro sublimi, in quo constituti cernuntur dignitatis ac potentiae apice, legibus sunt soluti per *L. 31. ff. de LL. belli gerendi jus habent & proinde gladio rerum possessiones vindicare sibi possunt & quotidie vindicant?* Sed salua res est. Principes enim legibus esse solutos, ita velim accipias, ut legibus civilibus, quorum ipsi autores sunt ac moderato-

ratores, non teneantur, & qua Legislatores iis subje-
 cti non sint, quum se ipsos legibus suis non obligent;
 quare respectu civium suorum aliter legibus civilibus
 non tenentur, nisi in quibus ipsi Principes ut cives
 ac privati habentur; in actu enim quem Princeps, qua-
 ralis, suscipit, LL. civilibus non obligatur; Vid. HVG O
 GROTIUS *de jure Bell. ac Pac. Lib. II. Cap. 14. §. 6. n.*
 2. quamvis nihil tam proprium sit imperii, quam LL.
 vivere, L. 3. *Cod. de testamentis.* Monendum vero,
 Principem (1) legibus, quæ sunt Juris Naturæ, quia har-
 um legum arbiter non est, solum non esse; TIBE-
 RIVS DECIANVS *Vol. II. resp. 88. n. 37.* Neutiquam
 quoque (2) Principem a legum obligatione immunem
 dicemus, ubi cum paribus seu Imperii Statibus ac
 Principibus illi res est; Principes enim inter se uti
 jure privatorum, vulgaris est regula. Quamvis igitur
 jus belli gerendi & legislatorium Principibus Imperii
 plane non derogemus; unitas tamen, ut ita loquar, Im-
 perii suadet, ut ne ipsi Proceres Imperii, singulari
 prorsus inter se Reipublicæ vinculo juncti, superhabita
 juris via, contra se invicem arma moveant, ac inte-
 stino quodam bello se ipsos invicem destruant. Hæc
 enim Germanicæ libertatis fulcra, si collabuntur, næ!
 ipsam totius Reipublicæ machinam secum certissime
 in ruinam trahunt. Hæc etiam causa est, cur ipsi
 Judicem sibi ac Imperatorem eligant, a summo ejus
 tribunali jura petituri. Recepto itaque in summis
 Imperii dicasteriis Jure Civili Romano moribusque
 Germanicis fori tritura probatis, vides, cur ipsorum
 Principum controversiæ secundum horum jurium
 præcepta terminentur. Quare & Principes circa ea, quæ
 hæc Juribus comperunt, remediis eorum uti possunt
 ac utuntur. Eos enim hanc juris viam elegisse, nos

nos exempla , quotque Iudicii Imperialis Aulici Con-
clusa nos edocent !

§. LXXXI.

Multo itaque minus credendum est , Imperii
Principes in caussis eorundem successoris pinguiſſi-
mum nostrum sprevisse Remedium. Quin, exem-
pla non desunt, quod Imperii Duces ac Principes in
testamentis heredes scripti ex L. nostra immisionem
in bonorum possessionem petierint; quale cernimus
in Serenissimo Principe Mauritio Hassiae Landgra-
vio, qui in testamento Ludovici Senioris Serenissimi
Hassiae Landgravii heres institutus immisionem in
bonorum possessionem ex L. nostra postulare non de-
rectavit, id quod legitur in Protocollo, quod extat
in deductione Marpurgensi: *Als weyland der Durch-
leuchtigste Hochgebohrne Fürst und Herr, Herr Lud-
wig der altere, Landgraf zu Hessen unser gnädigster
Fürst und Herr, Hochl. Chriftmilder Gedächtnis den
9. Tag Octobris jüngstlin nach dem gnädigen Willen
Gottes mit Tod abgegangen, und aber S. Fürstl. Gna-
den erzliche Iabr vor ihrem gottseligen Absterben, ihr
Testament und letzten Willen aufgerichtet und hinterlas-
sen; Darinne die auch Durchleuchtig Hochgebohrne
Fürsten und Herrn, Herr Moritz und Herr Georg Ge-
weiter, Landgrafen zu Hessen, zu Katzenellenbogen, Dietz,
Ziegenhain und Nidda &c. unsere gnädige Fürsten und
Herrn, in Sr. Fürstl. Gnaden Verlassenschaft in glei-
chen Theilen zu Erben instituiret worden fernern In-
halts &c. Und dann Hochbermeldter unser gnädiger
Fürst und Herr Landgraf Moritz zu Hessen &c. De-
nen vermög deß am 28. Tag Mäj im Iabr 68. aufge-
gerich-*

gerichteten und von allerseits Fürsten zu Hessen geschwobrenen Fürstl. Erb-Vertrags Niedergesetzten, besagt Testament und letzten Willen originaliter vorbringen lassen mit gnädigem Begehren, Sr. Fürstl. Gnaden ex L. fin. Cod. de edicto D. Hadriani toll. in possessionem bonorum zu immittiren. Et hanc immisionem ab Austregarum iudicio fuisse decretam, possessionemque bonorum ex dicto Remedio Mauritio datam esse, erudite refert Illustris Jo. GEORGIVS ESTOR in iure publ. Hass. Cap. VIII. §. 59. n. 4. p. 53. Multo itaque magis Principi, ab intestato alias successuro, ad consequendam Ducatus possessionem L. nostræ Remedium comperere, si testamentum antecessoris visibili vitio non laborans allegare possit, haud inepte sentit SAMVEL STRYCKIVS caurel. rest. V. Membr. III. §. 16.

§. LXXXII.

Nostrum præterea remedium in causis Illustrum haud ignorari, patescit ex eo, quod affert HENRICVS COCCEIJS Deduct. Consil. & Resp. in causis Illustr. IV. Disq. I. Cap. 2. n. 4. qui in causa, quæ de successione in Comitatum Meursensem & Lingensem inter Serenissimum ac Potentissimum Regem Borussiae & Serenissimum Principem Nassovium Dn. Frisonem, Gubernatorem Frisiae & Groningiae verrebatur, disquisitionem exhibens cit. l. inquit, quodnam remedium Serenissimo Principi Nassovio competat? Quamvis autem cit. l. huic propter legitimam Potentissimi Regis Borussiae contradictionem dictum Remedium haud tribuar; facillime tamen inde concludimus, hoc Interdictum, si illa contradictio non intervenisset, in hac causa illustri utique locum habere

bere potuisse. Hæc enim declaratio thesin potius confirmat nostram nec infringit ex eo, quod hic Remedium cessaverit ob legitimam contradictionem, quippe quæ semper huic Remedio obstat. Aliud adhuc est in promru exemplum, in causâ illustri immisionem ex L. nostra petitam esse, prouti videmus in Comitibus ab Oppersdorff, qui in Comitatum Wartenbergicum tanquam fideicommissarii immitti ex dicta L. petierunt, cujus testis est HENRICVS COCCEIJS *Conf. & Resp. XLVII.*

§. LXXXIII.

Omniū vero familiam ducit illustre causæ Nassovio - Siegenensis exemplum, quod quum nostræ tractationi haud exiguum affundat lumen, fieri sane non potest, quin totius causæ conspectum ab initio reperamus. Illustrissimus nimirum Comes Nassovius Joannes, cognomine Senior, in testamento, quod Ao. 1607. d. 8. Aprilis condidit, filium natu maximum, Joannem Ernestum Comitem, jus primogenituræ introducendo heredem ex asse instituit. Urne vero primogenito exinde jus quæri videretur, vel ullo modo dubia redderetur ulterius disponendilibertas, hac usus est reservatione: *Doch daß Wir uns hievmit ausdrücklich vollen vorbehalten haben, dieses unser Testament entweder gantz oder zum Theil zu ändern, zu verbessern, demselben ab- und zuzusetzen, oder solches auch gantz und gar wieder zu cassiren und aufzubeben.*

L

§. LXXXIV.

§. LXXXIV.

Hac libertate tam ex reservato, quam communi testantium jure usus est postea Illustrissimus Testator, quippe qui aucto liberorum numero testamenti supra dicti tabulas d. 25. Nov. Ao. 1617. cultello transcidit, ac testamentum abolendi animum verbis sua manu adscriptis expressit. Secundum itaque d. 22. Dec. Ao. 1618. conscripsit elogium; sed nec in hoc Illustrissimi Testatoris voluntas requievit, itidem brevi abhinc tempore eodem sublato. Tertia demum vice suprema sua ordinavit d. 3. Julii Ao. 1621. ac morte confirmata reliquit.

§. LXXXV.

Filios vero, cum morte fungeretur Illustrissimus testator, ex priori matrimonio procreatos reliquit Comitem Joannem juniorem, Joanne Ernesto Comite Belli Duce Venerorum jam Ao. 1617. e vivis erepto, natu maximum, & Wilhelmum Comitem; ex secundo vero sex filios, inter quos natu maximus fuit Joannes Mauritius. De quorum omnium successione testamento d. 3. Julii Ao. 1621. condito ita cavuit, ut terras Nassovio-Siegenenses in tres partes divideret, quarum primam eamque pinguisissimam Joanni juniori; Wilhelmo secundam quantitate inferioriorem; tertiam vero filiis ex secundo matrimonio dedit ita, ut Mauritius hujus regimini solus præesset, quotannis vero fratribus ex secundo matrimonio

monio natis certa deputata, contribuentibus pro rata Joanne Ernesto, & Wilhelmo, praestaret. Et hanc fuisse seriam ac supremam Illustrissimi testatoris intentionem, indicat clausula testamento adjecta: *Setzen, ordnen und wollen solchemnach, daß dieses unser Testament und letzter Wille in allen seinen Stücken, Punkten, Theilen und Clauseln und gantzen Inhalt von unsern Erben bey Straf, so Gott denen ungehorsamen Kindern drauet, und in üblichen Rechten den unvürdigen Erben auferlegt und verordnet seynd, gehalten, und demselben durchaus nachgegangen vverden soll.*

§. LXXXVI.

Nihilo tamen secius Joannes Junior Comes, Hispanica secutus castra & Ao. 1608. religionem Romano-Catholicam amplexus, sibi persuadere visus est, testamentum istud ex odio erga religionem Romano-Catholicam esse confectum, seque jure primogenituræ ad ipsum devoluto inique defraudari. Qua commotus causa terras Siegenenses occupavit, nec non religionem, quam ipse professus est, Romano catholicam subditis non convincendo, sed vincendo obtulit. Factum tamen est, ut maxime in turbulentis istis temporibus terrarum possessio, in adversæ partis manus pervenisset, usque dum J. P. O. Arr. IV. §. 29. hoc fuit sancitum: *Quod controversiam Nassau Siegen contra Nassau Siegen atinet, cum hæc res per Commissionem Cæsaream An. 1643. ad amicabilem compositionem sit remissa, reassumatur ejusmodi commissio, & tota lis vel amicabile compositione, vel juridica sententia coram competente judice decidatur: Comi-*

re Joanne Mauritio de Nassau ejusque fratribus absque ulla turbatione pro suis quotis duntaxat in adprehensa possessione manentibus.

§. LXXXVII.

Ad hanc itaque controversiam juris via terminandam, constituti sunt ab Imperatore Elector Moguntinus & Hanoviae Comes, per Rescriptum Cæsareum sub dato Lintz d. 24. Julii 1648. instructi: Weilen Ibro Kayserl. Majest. diesen Streitigkeiten zwischen so nahen Bluts-Vervvandtten gerne eine vällige abbelffliche Maasgebung seben vvolten, so solten die Herrn Commissariu bey Aufschreibung dieser Commission allen Interessirten andeuten, daß, vver sovvohl die casfirten beyden Testamenta, als auch das 3te bey Handen habe, sie solche in originali produciren sollen, und vwan das 3te produciret, die sigilla recognosciret und die Herrn Commissarii nach umständiger Erschbung derselben befinden vwürden, daß solches kein einziges visibile vitium in sich habe; als soltten sie vermæge jetzgedachten den 3ten Jul. 1621. aufgerichteten letztern Testaments eine jede Parthey in seinen verordneten 3ten Stamm-Theil ex L. fin. Cod. de edicto D. Hadr. toll. an statt Ibro Kayserl. Mayst. immittiren. Ingleichen, vvo semtl. Partheyen in communi pro indiviso vermæge berührtes Testaments zu bleiben hætten, soches denselbigen im Nahmen Ibro Kayserl. Majest. bestattigen, und alsdann ein oder der andere Theil sich nicht zur Ruhe geben vvolte, solte demselbigen sein weiteres Recht an gebærigen Orten anzubringen bevorstehen: vid. Deducio in hac causa exarata. Prævia itaque summaria cognitione dicti Commissarii per Subdelegatos hanc sub dato 15. Nov. 1649.

1649. tulere sententiam : Auf vveyland Herrn Jo-
hann des eltern, Grafen zu Nassau vorgelegtes absque
vitio visibili sich befundenes in anno 1621. den 3ten Ju-
lii aufgerichtes Testament samit darauf erfolgtes Co-
dicill und andere Neben-Verordnungen und darüber al-
lerseits ergangene Submissiones, sey der Bescheid : daß
färderist Ibro Fürstl. Gnaden von Ligne, als Vormün-
derin ihres Herrn Sohnes Johann Francisci, Grafen zu
Nassau in das erste ; fürs andere Ibro Excellentz Herr
Graf Johann Moritz in das zwoyte ; vveiters Herr
Graf Georg Friderich in das dritte verordnete Stamm-
Theil ; dann ferners sie semtl. in alles übrige, so ihnen
vermæge obgedachten Testaments und Codicills in com-
muni pro indiviso zukomme ex L. fin. Cod. de edict. D.
Hadr. toll. zu immittivem, einzusetzen und respective
zu bestattigen seyn. Gestalten vvir sie dann hiermit
immittiren, einsetzen und respective bestattigen, jedoch
alles nach Buchstabl. Ausweis, restriction und limita-
tion sonderlich in puncto religionis allerhöchst-gedachter
den 24. Julii 1648. confirmirter und Allergnädigst auf-
getragener Kayserl. Commissionen. Nec effectu caruit
hæc sententia in possessorio lata ; sed d. 22. & 31.
Dec. Ao. 1650. vere executioni data est.

§. LXXXVIII.

In caussis Illustrium etiam sunt pacta successo-
ria, in quibus an d. legis Remedium sibi locum vin-
dicet ? paucis adhuc inquirendum. Hæc pacta Ju-
re Romano ob votum captandæ mortis fuisse prohi-
bita, nemini later. Summo vero jam olim inter
Germanos testamenta ignorantes favore prædita fu-
ere

ere, quippe quibus præter successiõnem pactitiã & legitimã nulla innotuit. Er sane, ubi Romana jura sedem fixerunt in Germania, testamta quidem Germani comprobarunt usu, sed tantum abest, ut hisce eundem favorem ac suis conventionibus inesse voluerint, ut potius Illustres ac Nobiles, qui Juris Romani præcepta patriis moribus inimica & quod ad successiõnem, damnosa credebant, adhuc majorem pactis suis sanctitatem atque validitatem addiderint, atque pro familiarum suarum splendore atque conservatiõne navantes curam sæpe sæpius pacta de futura successiõne condiderint. Quo factum est, ut hæc pacta fideicommissis æquiparentur, id quod testatur JUSTVS HENNINGIVS BOEHMERVS *Consult. & Decis. Tom. I. Part. 2. Resp. 50. n. 4.* ac vocata sint fideicommissa conventionalia, summumque atque majorem atque testamta favorem habuerint; Vid. IDEM *Tom. II. Part. I. Resp. 627. n. 20.* Pacta etiam successiõnis reciproca inter illustres ubique usitata esse ac frequentia docet HENRICVS COCCEJUS *Resp. 28. n. 55.*

§. LXXXIX.

In successoriis itaque Illustrium causis patriis Germaniæ institutis ad hunc usque diem retentis, intellectu est facile, cur causæ, quæ quidem Illustres concernunt, successoriæ, Germaniæ mores pro Helice habeant ac Cynosura. Pactis proinde successoriis, prouti Germaniæ mores sapiunt, eundem, qui apud Germanos præprimis Illustres nullo non tempore summus fuit, favorem cur denegemus? Con-

Convenit igitur, ut etiam, quæ ultimis voluntari-
 bus favent actiones & Juris Remedia, hæc illustrium
 pactis liberrime tribuamus, eo magis, ac hodiernum
 in foris Germaniæ passim cum Romanis combinari
 videamus. Dari enim heredibus pactitiis heredita-
 ris petitionem & Remedia possessoria, tam hodierna
 praxis nos edocer quam confirmatur sententia *Illustr.*
JUSTI HENNINGII BOEHMERI Fure Dig. Lib. V.
Tit. 6. §. 3. & Consult. & decis. Tom. I. Part. 2. Resp.
86. n. 10. ubi ita: Wobey 9) denenselben, soferne die
Vormünder des verstorbenen N. Schwvester, wvelche die
Possession des Lehen-Gutts ergriffen, sich zu dessen Ab-
tretung in Güte nicht verstehen sollte, so wwohl ein Rem-
edium petitorium, nemlich hereditatis petitio, als possesso-
rium, oder das Interdictum quorum bonorum zu stat-
ten kommen kænnte, quippe quod datur etiam heredi-
fideicommissario & pactitio contra eum, qui pro herede
vel possessore hereditatem possidet. Itidem interdicta
heredibus pactitiis competere statuit IDEM cit. loc.
n. 33.

§. XC.

Quæ quum ita sint, & heredibus pactitiis pos-
 sessoria Juris Remedia tribuantur, quid impediatur, quin
 & *L. nostræ de edicto D. Hadr. toll.* Remedium Il-
 lustri heredi pactitio concedamus? Etenim hoc non
 tantum rationi pactorumque apud Germanos favori
 responderet, sed etiam fluit ex eo, quod pacta succes-
 soria ultimis voluntatibus, quibus omnibus dict. Re-
 medium tribuit *BENEDICTUS CARPZOVIVS Lib.*
VI.

VI. Resp. 20. n. 10. haud immerito æquiparentur 3
 HERMANNUS VULTEJUS *Jurisprud. rom. Lib. I.
 Cap. 76. pag. 440.* Quin hoc praxi forensi oppido
 confirmatur, cujus rei testis est III. JUSTUS HEN-
 NINGIUS BOEHMERUS *Tom. I. Part. 2. Resp. 53. n.
 26. ubi sequentia: Und also nunnebro vornehmlich es
 darauf ankommt, ob jetztgemeldtes Interdictum statt
 finde, oder die Hochgräfliche Frau Beklagtinnen viel-
 mehr ex L. ult. Cod. de edict. D. Hadr. toll. fundatam
 intentionem habe, und in apprehensa possessione ge-
 schützt werden müsse? Da dann vor die Hochgräfl-
 che Frau Beklagtinnen das Pactum successorium de anno
 1675. welches kein visibile vitium hat, militiret, und
 aus solchem nach der heutigen Praxi man die Immissio-
 in universam hereditatem suchen und der Judex solche
 nicht abschlagen kan.*

§. XCI.

Hæc vera pacta, si ex iisdem missio faciendâ,
 ita debent esse comparata, utne altiori cognitione
 indigeant, qua de causâ conditum super hiſce do-
 cumentum, quod nullo visibili laborat vitio, veluti
 hoc fieri debere circa testamenta supra declaratum
 est, in originali producendum. Pacta enim, de
 quibus non nisi ardua probatione majorique liquere
 potest indagine, missionis effectum non operantur,
 quin contra ea heredibus, qui potiora forte jura
 ostenderit, missionem esse impertiendam, docet Re-
 sponsum, quod legitur in d. III. BOEHMERI *Conf.
 Tom. II. Part. 2. Resp. 890. n. 16.*

§. XCII.

§. XCII.

Præscriptionis vero tempus in hoc remedio, quoad Illustres illo urantur, observandum quod attinget, ea, quæ §. diff. XXX. dicta sunt, huc referre causisve Illustrium adplicare, nulla animus dubitatio subit. Ignobilibus enim quum post anni lapsum ad hujus Remedii usum jura non præcludant aditum, cur quæso Illustres post illud spatium dicto uti remedio prohiberentur? Etenim LL. Imperii in hoc a jure communi Romano non recedunt, quin Principes deterioris esse conditionis ac unumquemque privatorum in hac causa scimus esse, absolum sane foret ac iniquum. Illustres itaque non minus post anni spatium & quidem, quoad principalis causa nondum perempta est, ad hujus Remedii usum omni jure admitti, tam certum est, quam quod certissimum. Confirmat hanc thesin, quod extat apud KULPISIUM AD MONZAMB. Cap. II. in Memoriali quodam Palatino: *Sintemahlen von selbst bekant, daß die LL. Imperii von dem jure communi Romano feudali dießfalls nicht discrepiren, und einfolglich ein jeder, der in feudis Imperii, aliisve bonis zu succediren prætendiret, wider solcher Landen und Güter possessorem competente juris via und coram competente judice sich auch post lapsum anni 8 diei aller in gemeinen Rechten staruirten Beneficien in possessorio & petitorio zu gebrauchen vermäge.*

§. XCIII.

Caussæ illustres quo in judicio sint tractandæ & ubi ex *L. nostræ* remedio immisso sit petenda, videamus. Præprimis autem distinguendum, utrum possessio decernenda feudum regale an allodium concernat. Illo casu Imperatorem, exclusa Camera, Judicem esse competentem velle videtur, *ORD. CAM. Part. II. Tit. 7.* verbis: *Ob auch Sachen vorfielen, Fürstenthum, Herzogthum, Graffschafften belangend, so vom Reich zu Leben rühren. &c.* Permulti equidem sunt, qui putant, etiam in feudalibus quibusdam caussis, ubi nimirum de possessione controversia moveretur, ad Cameraam spectare cognitionem, allegantes verba *d. Ord. C. Part. II. Tit. 7. so einem gantzlich und endlich abgespröchen werden solten &c.* voluntque, Imperatorem, quia eorum sibi cognitionem reservare voluisset, quæ definitive, *endlich* essent decidenda, eo ipso judicia feudorum possessoria comprehendere noluisset, quippe quod possessorium litem haud finiat. Sed hæc restrictio, quod particulam *endlich* ad peritorium saltem referant, invita sane Minerva procedit. In possessorio enim ordinario dari sententiam definitivam, qua nempe possessionis causa finiatur, clara res est; *ANDREAS GAILLIUS Observ. Pract. Lib. I. Observ. 7. n. 4.* Præterea eundem esse Judicem proprietatis ac possessionis convenit per *L. 10. Cod. de judiciis.* *FRANCISCUS DUARENUS Comment. ad Consuet. Feud. Cap. XX. n. 7.* Possessorium tamen extraordinarium seu summarissimum judicare posse Cameraam etiam in his feudis non desunt contemnendæ rationes.

HDX 2

M

§. XCIV.

§. XCLIV.

Quum itaque in Remedio *L. fin. Cod. de edicto D. Hadv. toll.* sententia de mittendo in possessionem suo respectu queat dici modo definitiva, modo interlocutoria, prouti nempe vel contradictor adest, vel non; JACOBUS MENOCHIUS *ad h. L. n. 802.* tunc hujus rei cognitionem spectare ad Imperatorem putaverim, ubi dici definitiva possit. Secus proinde videtur esse, quum nullus adsit contradictor, quia sententia dici definitiva non potest, ubi nulla lis est, quam finiat. Et hoc quidem casu tam Imperatorem, quam Cameram adiri & pro decernenda immiissione implorari posse, verosimile est.

§. XCV.

Sed jam prolata ad immiissionem in bona feudalia spectant. Missio enim ubi bona saltem allodialia concernat, sane jus Austregarum, quo Principes in causis eorundem civilibus (*) gaudent, attendendum, nec non secundum modum in *Ord. Cam. Part. II. Tit. 2.* præscriptum tractanda res erit. Hoc vero Austregarum judicium sine dubio cessare potest, ubi deficit contradictor, qui si non adest, etiam deficit, qui secundum dict. *Ord. Cam. cit. l. §. 1.* Principes nominet, ex quibus pars impetrans unum eligere possit. Etenim intentato coram summis Imperii dicasteriis Remedio in casu, quo nullus adest

contradictor , ecquis est , qui jus primæ instantiæ
urgeat ?

(*) Excipe Electores , qui ex privilegio hoc habent , ut etiam
respectu bonorum suorum , quæ ab Imperio recognoscunt ,
coram Austregarum judicio sunt conveniendi.

Hæc sunt B. L. quæ pro instituti ratione ac bre-
vitatatis studio monenda duxi. Restat , ut Te, ve-
lis ea , quæ in medium prolata sunt , æqui bonique
consulere , magnopere rogem , quæ dicenda adhuc
superfunt , vel omnibus numeris ac partibus ex-
pleta non sunt , limatiori judicio
relinquens.

SOLI DEO GLORIA.

Errata Typographica cordatus Lector
facile condonabit.

[Faint mirrored text bleed-through from the reverse side of the page, including the word "Viro" at the bottom right.]

Viro Illustri atque Excellentissimo

DOMINO

ERNESTO LUDOVICO
SCHROETERO

Jcto Celeberrimo, Sereniff. Princ. Saxo-Cob.
Meinung. à Confiliiis Regiminis

S. P. D.

JEREMIAS EBERHARDUS LINCKIUS

J. U. D. Jur. Publ. & Pand. P. P. O. Cap. Thom.
Argent. Decanus.

DE moratissimo egregiæ indo-
lis, elegantium virtutum,
solidæque scientiæ FILIO,
deque felicitate Tua, quod
magnorum meritorum Tuorum sospes
videas heredem, TIBI, VIR *Consum-*
matisime! ut gratuler vehementer, rei
digni-

dignitas cogit. Non tangam externa,
 quæ corpus venustissimi Juvenis or-
 nant, benignioris fortunæ dona; ut-
 pote quæ fragilia & inconstantia suum
 facile deferunt possessorem; verum
 alia majora. Animæ & animi feras-
 ces intueor dotes, quæ omnium a-
 morem ei conciliant, quas *Natura*
 sevit, *Ars* irrigavit, *Usus* excoluit,
 DEUS vero frugifera sua benedictio-
 ne ditissimæ messi destinavit. Quam
 prona in talis Subditum & Civem æsti-
 mii esse debet PRINCIPIS TUI SERENISSI-
 MI, DOMINI VESTRI CLEMENTISSIMI gra-
 tia, omni Vobis auro carior! Qui cum
 Ipse populi salutem in oculis gerat, non
 alios, quam salutiferos, nempe Tui
 & gnati similes, clementia Sua comple-
 ctitur, augustique solii Sui ministerio
 admo-

admovet. Incredibilis ergo debet esse
 lætitia TUA, qua, tantum mente vo-
 lutans thesaurum, perfunderis. Du-
 plex & mihi, quo permulceor, gau-
 dium exprimere non datur; partim
 quod conscriptæ labore indefesso,
 subactò judicio, peritissimoque, tum ju-
 ris privati, cum publici, calamo Dis-
 sertationis, Orbe Literato dignissimæ,
 constitutus a TE fuerim Moderator;
 partim, quod certaminis Academici
 Lyceum nostrum solemnissimè sit electa Sce-
 na. Inveniet sane certatim ad hunc
 conflictum ventura Eruditorum caterva
 acerrimum Jurisprudentiæ, quam ven-
 tilatum exponit, propugnatorem; me-
 cumque; non tam Præsidente, quam Pa-
 rastata; & fortunato Patri & Juveni, in-
 genium admirabile ostentanti, gratula-
 bitur

bitur & applaudet impensissime. Vale,
Vir Excellentissime ! Vive Nestorea
in tempora quotidie felicioꝛ, quotidie
vegetioꝛ ; faveque sublimium Tuorum
meritorum perpetuo Cultoꝛi ! Scrib.

Argentorati in Museo d. 23. Jun.

M DCC XLII.

NOBILISSIMO AC DOCTISSIMO
 JO. GEORGIO SCHROETERO,

S. P. D.

JO. GEORGIUS WALCHIUS,

Theol. D. ac Prof. Ord. Serenissimor. Saxoniae Ducum
 Meiningensium, Iſenacensis & Gorhani ac Seren.
 Margravii Brandenb. Onoldin. a Consiliis Ecclesiast.
 & Consist. Civium in Acad. Jenensi Meinin-
 gensium, Iſenacens. & Onoldin.

Inspector.

Quum egregium doctrinae specimen in
 publicam emittis lucem, eoque inge-
 nii Tui elegantiam maxime comprobas,
 merito omnes, qui litterarum dignitatem ex
 veritate aestimant, Tibique bene cupiunt, Tibi
 gratulantur, in primis autem a me partes has
 implendas esse, rite intelligo. Non solum enim
 per adfinitatem, qua Tibi junctus sum, de Tua
 felicitate Tuisque rebus prosperis communi Te-
 cum laetitia perfruor; sed etiam studiorum Tuo-
 rum rationem optime exploratam habeo. Ego
 sane per omne tempus, quod in hac musarum
 sede transegisti, fui spectator raræ industriae,
 quam ad omnes jurisprudentiæ disciplinas adcu-
 rate

N

rate

rate discendas adhibuisti , & virtutum , quarum non mediocre Tibi conciliaſti decus , quoniam in ædibus meis Tuum habuiſti muſeum. Igitur gratulor & Tibi de curſu litterarum proſpere & feliciter conſeſto , & Illuſtri patri de filio , qui ingenii mentisque laudibus abundat , & omnibus ſpem maximam adfert , fore , ut ſplendidæ familiæ decus tueatur , in poſteris continuet atque augeat. Imo gratulor dulciſſimæ patriæ , quæ ab ejus eruditione & virtute ſuaves & uberiorès fructus exſpectare , hanc autem ob cauſam de ejusmodi cive omni jure lætari poeſt. Sed tamen ut hoc munus gratulandi pie & religioſe perſolvam , immortalẽ Deum imploro , velic Te benignitate cœleſti ita complecti , ut conſtanti fruaris incolumitate : res Tuæ ſemper ſint fortunatæ & patriæ redditus , de iſta optime merearis. Vale & me conſtanter ama. Jenæ d. xxiv. Jun. Anno poſt ſalutarem Virginis partum M. DCC. XLII.

Wein Schröter! Deinen Fleiß hab ich
mit angeſehn.
Ihn rühm ich nicht allein: es rühmt ihn dies
Athen.
Die Muſen um den Rhein erhöhn Dein kluges
Wiſen:
Doch

Doch Du wirst durch ihr Lob nur weiter fortgerißen.
 Folg immer : denn dies ist des Vaters großer Pfad,
 Der bloß die Ewigkeit zu seinen Schranken hat;
 Des Vaters, der sich ist ob Deinen Ruhm erfreuet:
 O seelig, wem ein Sohn von Deiner Art ge-
 deihet.

Dieses schriebe seinem Liebwertheften
 und sehr fleißigen Zuhörer, und
 wolte seinen innigen Glückwunsch
 zugleich abstarren

JO. GEORGIUS ESTOR. D.

in aulis Sereniff. Saxon. Ducum Confiliarius,
 Professor juris ordin. in Acad. Jenensi
 Curiae provinc. Senatus Jctorum &
 Scabinorum Collegii Assessor.

ERgo viam ad cathedram, SCHROETERE PO-
 LITIOR, instas,
 Celsaque divinæ sacra Themistos adis?
 Quam læto augurio, nec civica pondera legum,
 Nec suadam in publica defore fede TIBI!
 Quam video laqueos, nodique plicatilis uncas,
 Telaque judicio rupta, retusa Tuo!

N 2

Huc

Huc vox, ingenium, follertia, mentis acumen,
Promta, pereximium, fumma, virile, venit.
Nonne TIBI acclamem? TUUS olim doctus,
& optem,
Fiat hic alterius calcar honoris honor?

gratulabundus fcripfit

CHRISTIANUS GOTTLIEB BUDER. D.

Sereniff. Saxoniae Ducibus a Confiliis aulicis,
Jur. publ. & feud. nec non Hiftor. Prof. publ.
Ordin. in Acad. Jenenfi, Collegii Facult.
Jurid. Adreffor.

Q Uum fis tantorum natus, SCHROETERE,
parentum,
Non pateris mores nobilitate premi.
Ut dubitare mihi fas fit, quid TE magis ornet,
Num genus, an probitas, ingeniive vigor?
Et mihi quam praefens valde femperque probasti,
Maxima fedulitas vix habet illa parem.
Hinc TIBI diva Themis iuffit fua templa patere,
TE finit e facris nulla latere fuis.
Non igitur dubitas certamina doctâ fubire
Ausus doctrina conciliante TIBI.
Confcendas cathedram, JUVENIS RARISSIME,
fauffo
(Nec TIBI vulgaris laus erit inde) gradu.
Nec

Nec fortuna Tuis desit conatibus, atque
Ex istis studiis præmia digna feras.

*Quibus Prænobilissimo & Ornatissimo
Domino Jo. GEORGIO SCHROETERO,
juris utriusque Candidato doctissimo,
primum idque insigne eruditionis spe-
cimen gratulatur*

JO. CASP. HEIMBURG, D.
Prof. Pandectarum Ordin. in Acad.
Jenensi, Curiaë provinc. Facult. Juridi-
cæ & Scabinatus Adfessor.

Tentans, quid valeant humeri, quid ferre re-
cuscant,
Ascendens cathedram veridicæ Themidos.
Atque statim paret, solida vi solvere possis
Contradictorum quod ratiocinia.
Hoc certe egregium specimen rationis & artis
Quin Tibi, non possum, gratuler ex animo,
Supremum Numen rogitans, velit dare sancto
Ex voto ut cedant omnia, quæ facies.
Percipias fructus tam largos quam coluisti
Pervigili Themidem sedulitate Deam.

*quæ gratulandi animo adscribere voluit,
Dn. Respondentis amicus integer-
rimus.*

JO. RUDOLPH ENGAU. D.
Prof. jur. publ. Ordin. in Acad. Je-
nensi.

VIRO JUVENI GENERE, VIRTUTE ATQUE
DOCTRINA FLORENTISSIMO

JO. GEORGIO SCHROETERO

FAUTORI ÆSTUMATISSIMO,

S. D.

JO. BERNHARDUS WIDEBURG,

Seren. Duci Saxoniae Vinariensi & Ifenacensi a Con-
siliis Eccles. Mathematicum Prof. Ord. & Ducalium
alumm. Inspector in Academia Jenensi.

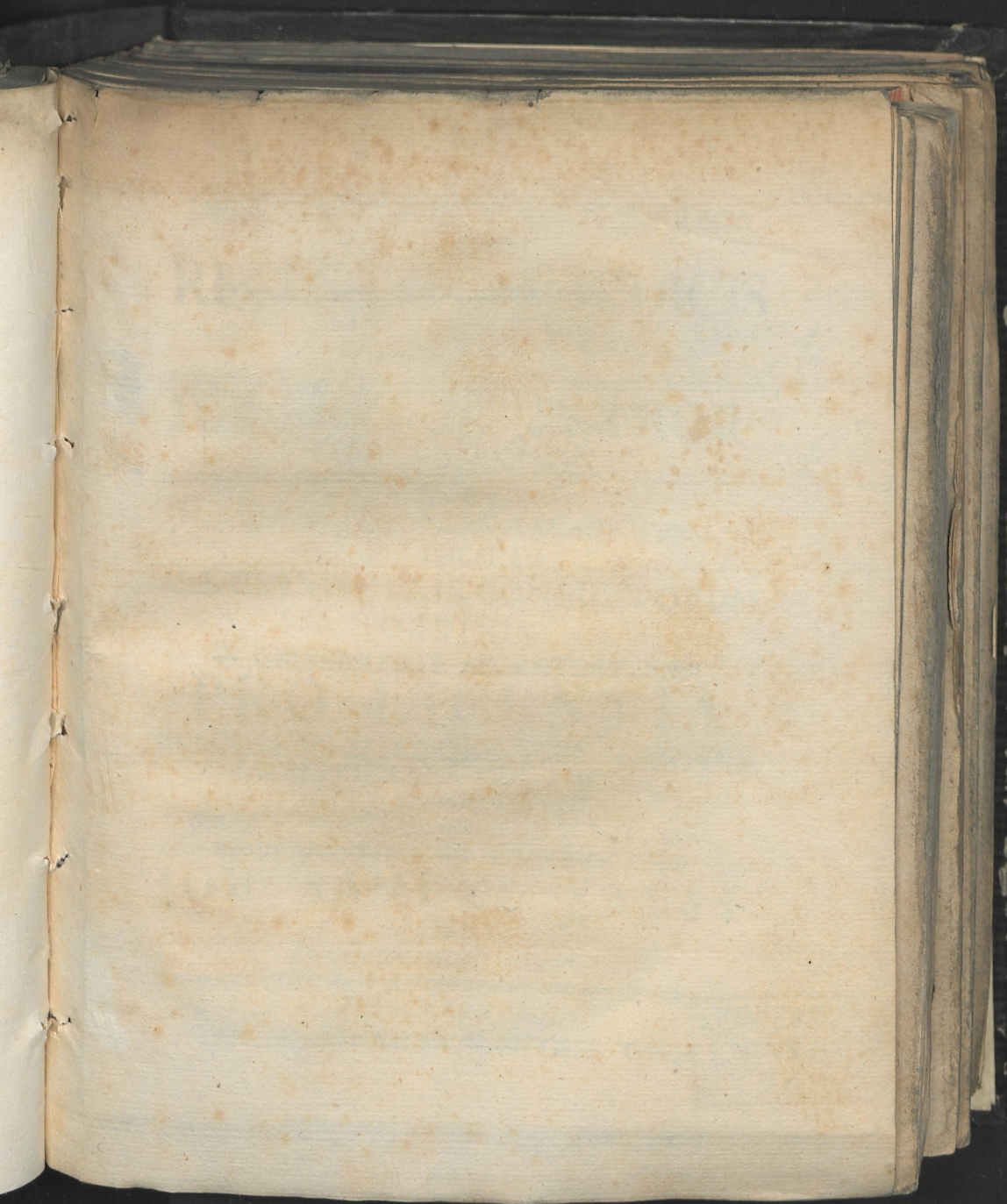
Magna sane humanae felicitatis pars est, a
parentibus doctrina & virtute conspicuis
sanguinem ducere, quod non solum spon-
te *generosa in ortus semina exsurgunt suos*, sed in
eo quoque plebejis feliciores sunt illi, quibus
generosa contigit profapia, quod domesticis
virtutum exemplis, & sollicita genitorum cu-
ra statim optime educantur; quapropter & PIN-
DARUS hanc generis nobilitatem *aureum funda-
mentum* non injuria vocat. Haud tamen exiguus
huic natalium splendori cumulus accedit, quan-
do gnatum almae matris naturae bona, ingenium
quippe capax, memoria fidelis & flagrantissima
discendi cupiditas, quibus ultra brutorum for-
tem homo elevatur, insuper nobilitant: & si his-
ce decoribus a natura & majoribus liberaliter
con-

concessis, propria deinceps accedat virtus ac sapientia, summum haud immerito fastigium humanam felicitatem attigisse gloriamur. Hæc vero tergemina ideoque consummata prosperitas Tibi, pereximie SCHROETERE, divinis contigit auspiciis. Generis Tui illustris per aliquot secula in Serenissimorum Saxonæ Ducum aulis ac dicasteriis florentissimi dignitates & merita, præclara omnia & eximia, laudes meas transcendunt; eidemque istud natales debet fausto genitori, ex cujus lumbis primus hujus Prytanei Rector egressus, cujus posterum ad nostram usque ætatem non interrupta ferie inter præcipua Salanæ decora eminuerunt. Eximias vero optimæ Tuæ indolis dotes, & quanto studio, qua alacritate & assiduitate easdem perfeceras, abunde demonstrant eruditionis Tuæ primitiæ, elegans hæc dissertatio, egregium sane ingenii Tui atque doctrinæ documentum. Ipsemet quoque per aliquot annos laudatæ modo virtutis Tuæ testis fui oculatus, cum in hoc musarum domicilio elegantioribus litteris sedulam navares operam. Tametsi enim leges interpretandi scientiam primarium Tibi scopum præfixeras, nullo tamen modo eas, quæ ad humanitatem pertinent, artes negligendas esse prudenter judicasti, ideoque & in mathematicis scholis a latere meo hæsisti constanter, Tuamque singularem in his etiam profundioribus studiis proficiendi aviditatem ac capacitatem
 non

non sine magno voluptatis sensu sapius miratus
 sum. Gratulor itaque insignem hanc felicitatem
 & Tibi, & Illustri Parenti Tuo, qui juxta ME-
 NANDRI effatum beatus deprædicandus est, *quod*
filium suum, & quidem unigenitum, in moribus
& sapientia proficere videt; quod bonum omnem
 divitiarum rationem longissime excedit, & mul-
 to nobilius, quam maxima auri argentique copia.
 Faxit Deus immortalis ut salvus atque incolumis
 ad patrios lares redeas, Tuisque egregiis conatibus
 faustos porro aspiret successus, & cedant Tibi
 cuncta ex animi sententia, familiæque Illustris di-
 gnitatem usque splendidiorem reddas. Scrib.

Jenæ d. XXV. Junii anno post recuperatam
 salutem clō 10 cc xxxii.

ULB Halle
005 039 479

3

0 000

B.I.G.

Farbkarte #13

B. C. D.

TATIO JURIDICA
DE

1742, 1.

EDII LEGIS
DE EDICTO

ANI TOLLENDO
CAUSSIS FEUDALIBUS
LUSTRIBUS,

5

QUAM
ENTE CLEMENTIA
Æ S I D E

A EBERHARDO
CKIO,

BL. ET PAND. P. P. O.
OM. DECANO,
GENTORATENSIIUM
ERSITATE

ORUM EXAMINI OFFERT
JUNII. MDCCXLII.
JCTOR

US SCHROETER,
GA - FRANCUS.

NTORATI,
S PAVSCHINGERI, Typogr.

